

บทที่ 2

แนวคิดทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ในการศึกษาเรื่อง “ปัจจัยที่มีผลกระทบต่อเจ้าหน้าที่ตำรวจในการป้องกันปราบปรามการก่อการร้ายในพื้นที่จังหวัดยะลา ปัตตานี และนราธิวาส” ผู้วิจัยได้ทำการศึกษาโดยใช้ทฤษฎีและแนวคิดที่เกี่ยวข้อง 3 กลุ่มได้แก่

1. ทฤษฎีและแนวคิดการก่อการร้ายทางการเมือง

ตามพจนานุกรมอังกฤษฉบับอ็อกฟอร์ดได้ให้ความหมายของคำว่า Terrorism ว่า หมายถึง “การปกครองโดยใช้ความหวาดกลัวเป็นเครื่องมือ โดยพรรคที่อยู่ในอำนาจของฝรั่งเศส สมัยการปฏิวัติ ค.ศ.1789-1794 : ซึ่งเป็นระบบของความหวาดกลัว”

อย่างไรก็ตาม การุณย์รักษ์ พหลโยธิน (2525 : 78 – 81) กล่าวว่าแนวคิดเกี่ยวกับเรื่องการก่อการร้าย ได้วิวัฒนาการไปมากจนทำให้ความหมายของคำว่า “การก่อการร้าย” เปลี่ยนแปลงไปจากเดิม และมักจะนำมาใช้ในความหมายของการกระทำโดยบุคคลหรือกลุ่มบุคคลธรรมดา นอกจากนี้ ยังแพร่ระบาดก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงไปในสังคมระหว่างประเทศด้วย ซึ่งได้ใช้รูปแบบอย่างหนึ่งเป็นรูปแบบของการใช้กำลังก่อความหวาดกลัว หรือการก่อการร้ายเป็นเครื่องมือในการต่อรองรัฐ หรือบีบบังคับให้รัฐปฏิบัติตามเงื่อนไขตามความต้องการของกลุ่ม ซึ่งกลายเป็นลัทธิใหม่อีกลัทธิหนึ่งที่ปรากฏขึ้นในสังคมระหว่างประเทศนั้นก็คือ ลัทธิการก่อการร้าย

สำหรับการก่อการร้ายข้ามชาติหรือการก่อการร้ายระหว่างประเทศ หรือบางทีเรียกการก่อการร้ายนานาชาตินั้น ประชัย เปี่ยมสมบูรณ์ (2528 : 2) เชื่อว่าเป็นลักษณะการกระทำที่ไม่ใช่การทำสงครามระหว่างรัฐ หากแต่เป็นการกระทำที่เกี่ยวข้องกับสังคมระหว่างประเทศ โดยสังคมระหว่างประเทศหรือประชาคมระหว่างประเทศได้รับผลจากการกระทำของลัทธิการก่อความหวาดกลัว (Terrorism) ซึ่งก็คือ การก่อการร้ายนั่นเอง

โดยสรุปแล้ว การก่อการร้ายจัดเป็นเครื่องมือเก่าแก่ของมนุษยชาติ ซึ่งได้ถูกนำมาใช้อย่างกว้างขวางยิ่งขึ้นในช่วงหลังสงครามโลกครั้งที่สอง

ในปัจจุบันปรากฏการณ์ที่เกี่ยวกับความรุนแรงหรือขู่ว่าจะใช้ความรุนแรงเห็นได้ทั่วไป จากสื่อมวลชนประเภทต่างๆ ทั้งในประเทศและต่างประเทศ ดังเช่น มติชนสุดสัปดาห์ ฉบับวันที่ 1 กันยายน 2541 ได้สรุปเหตุการณ์เกี่ยวกับเรื่องเหล่านี้ไว้ว่า

- 23 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2540 กองกำลังปฏิวัติในโคลัมเบียลักพาตัว นายแฟรงค์ เปตคา โทเร่ นักธรณีวิทยาสหรัฐที่ปรึกษาด้านอุตสาหกรรมเหมืองแร่ประจำโคลัมเบีย เมื่อเดือนธันวาคม พ.ศ. 2539 ต่อมาคนร้ายได้สังหารนายแฟรงค์ และมีผู้พบศพเมื่อวันที่ 23 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2540
- 30 กรกฎาคม พ.ศ. 2540 คนร้ายสองรายใช้ระเบิดพลีชีพถล่มหน้าตลาดแห่งหนึ่งในกรุงยารูซาเลม ประเทศอิสราเอล มีผู้ตกเป็นเหยื่อระเบิดเสียชีวิต 17 คน และมีผู้ได้รับบาดเจ็บ 178 คน ขณะเดียวกันก็มีผู้ก่อการร้ายแห่งกลุ่มเนชั่นแนล ลีเบอร์ชั่น โคลัมเบีย ลอบวางระเบิดบริเวณท่อส่งน้ำมันในเมืองนอตชันทนเดอร์ ได้รับความเสียหายหลายล้านเหรียญสหรัฐ
- 17 พฤศจิกายน พ.ศ. 2540 กลุ่มมือปืนนิรนาม 6 คน พร้อมอาวุธสงครามและมีคนูกเข้าโจมตีวิหารเชปุต ในจังหวัดลูเซอร ประเทศอียิปต์ ใช้เวลาปฏิบัติการประมาณ 30 นาที สังหารชีวิตนักท่องเที่ยวต่างประเทศ รวม 58 คน มีชาวอียิปต์และมัคคุเทศน์เสียชีวิต 4 คน หลังจากสังหารหมู่นักท่องเที่ยวแล้วได้พยายามหลบหนีไป แต่ก็ถูกเจ้าหน้าที่ตำรวจอียิปต์วิสามัญฆาตกรรมได้ทั้งหมด
- 7 สิงหาคม พ.ศ. 2541 เวลาประมาณ 14.35 น. ตามเวลาในประเทศไทยได้เกิดเหตุลอบวางระเบิดสถานทูตสหรัฐอเมริกา ในกรุงไนโรบี ประเทศเคนยา และสถานทูตสหรัฐอเมริกาในกรุงคาราสซาลาม ประเทศแทนซาเนีย มีผู้เสียชีวิตประมาณ 200 คน และบาดเจ็บประมาณ 5,000 คน

เหตุการณ์เหล่านี้เป็นการก่อการร้ายหรือไม่ และถ้าเป็นการก่อการร้ายจะจัดกลุ่มแยกประเภทอย่างไร คำถามที่กล่าวนี้ แม้จะเป็นปัญหาพื้นฐานแต่ก็อาจได้รับคำตอบที่แตกต่างกันตามแต่ความเข้าใจและนิยามของผู้ตอบที่ใช้ในการจัดหมวดหมู่แยกประเภทการก่อการร้าย กล่าวได้ว่า แม้การก่อการร้ายในแบบต่างๆ จะกลายเป็นปรากฏการณ์ที่ทวีความถี่และความรุนแรงยิ่งขึ้นในสังคมมนุษย์ยุคปัจจุบันก็ตามแต่ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับปรากฏการณ์นี้ยังจัดอยู่ในวงจำกัดอยู่มาก ดังที่วอดคลอว์ (Wardlaw, 1984 :54 อ้างถึงใน ปุระชัย เปี่ยมสมบูรณ์, 2528 : 3) กล่าวไว้ว่า

การยึดตัวประกันเป็นวิธีการที่ใช้กันมานาน เพื่อเพิ่มแรงกดดันทางการเมือง เพื่อพิทักษ์ผลประโยชน์และเพื่อแสดงอำนาจเหนือกลุ่มอื่น อย่างไรก็ตาม การขยายตัวของเหตุการณ์ยึดตัวประกันจำนวนมาก จัดเป็นยุทธวิธีของผู้ก่อการร้ายทางการเมืองในช่วงราวหนึ่งทศวรรษที่ผ่านมาซึ่งได้บีบบังคับให้เจ้าหน้าที่ตำรวจและพนักงานรักษาความปลอดภัยต้องคิดค้นพัฒนาเทคนิควิธีการใหม่ๆ เพื่อรับมือกับนักยึดตัวประกันที่ลึกลับซึ่งภายใต้สถานการณ์ที่มีการเตรียมไว้อย่างดี พร้อมกับผลทางการเมืองที่ร้ายแรงอันอาจติดตามมา

ดังนั้น บทวิทยานิพนธ์นี้ ขอบททวนวรรณกรรมเบื้องต้นที่เกี่ยวกับการก่อการร้าย โดยเฉพาะการก่อการร้ายทางการเมืองและการก่อการร้ายระหว่างประเทศหรือบางครั้งก็เรียกว่าการก่อการร้ายนานาชาติไว้พอสังเขปดังนี้

1.1 นิยามของการก่อการร้าย (Definitions of Terrorism)

นิยามของคำว่า “การก่อการร้าย” ประชัช เปียมสมบูรณ์ (2528 : 3) กล่าวว่า ในทางวิชาการนิยามของการก่อการร้ายยังมีลักษณะกระจัดกระจายและแตกต่างกันไปตามจุดมุ่งหมายของนักวิชาการแต่ละสำนัก กล่าวได้ว่า การกำหนดนิยามของการก่อการร้ายยังมีได้เป็นที่ยอมรับโดยสากล และยังเป็นประเด็นข้อโต้แย้งกันอยู่ตราบเท่าทุกวันนี้

ไวท์ (White , R. Jonathan , 1990 : 4) ได้แสดงทัศนะในเรื่องนี้ว่านักวิชาการทางสังคมศาสตร์ในสาขาต่างๆ ได้พยายามพัฒนาคำจำกัดความของการก่อการร้ายแต่ในที่สุดพบว่า นิยามแต่ละนิยามต่างสอดคล้องเหมาะสมกับรูปแบบ (Models) ทางการวิจัยศึกษาแต่ละกรณีเป็นการเฉพาะไป ไม่ว่าจะนักปรัชญาหรือนักประวัติศาสตร์พยายามให้ความหมายกว้าง ๆ แต่บ่อยครั้งที่คำจำกัดความของพวกเขาจะมีจะแตกต่างกัน เจ้าหน้าที่ตำรวจก็อาจมองการก่อการร้ายเป็นปัญหาทางทหาร (Military problem) ในขณะที่เดียวกันทหารเองก็มองปัญหาการก่อการร้ายเป็นปัญหาสำหรับกระบวนการยุติธรรม (Criminal Justice) นักกฎหมายก็จะให้ความหมายไปในทางกฎหมายทั่วไป (Legal definition) พนักงานอัยการเองก็จะมองไปในแง่ของประมวลกฎหมายอาญา (Criminal Code) ดังนั้น ไม่ว่าจะใครก็ตามที่ศึกษาการก่อการร้ายในไม่ช้าก็จะพบว่า คำจำกัดความของการก่อการร้ายมีมากเท่าๆ กับทัศนะหรือความเห็นของเขามที่มีต่อสิ่งนั้นนั่นเอง

อย่างไรก็ตาม คำว่า การก่อการร้าย ก็ยังมีความหมายร่วม (Common definitions) ให้เห็นลักษณะทั่วไปอย่างกว้างขวางครอบคลุมถึง การกระทำใดๆ เกี่ยวกับความรุนแรงหรือขู่ว่าจะใช้ความรุนแรงเพื่อให้เกิดความหวาดกลัวแก่กลุ่มเป้าหมาย นอกจากนี้ การก่อการร้ายยังอาจ

พิจารณาได้เป็น 2 ลักษณะคือ การก่อการร้ายทางการเมือง และการก่อการร้ายที่ไม่เกี่ยวกับการเมือง (ประชัย เปี่ยมสมบูรณ์, 2538 : 3)

เจนกินส์ (Jenkins, B : 1985) ให้ความหมายของการก่อการร้ายว่า “การใช้หรือปฏิบัติการด้วยกำลังโดยมุ่งหวังให้เกิดการเปลี่ยนแปลงทางการเมือง”

เลคควอร์ (Laqueur, W, 1987 : 72) ศาสตราจารย์ทางด้านประวัติศาสตร์แห่งมหาวิทยาลัยจอร์จทาวน์ ได้เสนอความเห็นของคำว่าก่อการร้ายในทางเดียวกันว่า “เป็นการก่อให้เกิดการใช้กำลังที่ไม่ชอบธรรมขึ้นเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ทางการเมืองโดยใช้ประชาชนทั่วไปที่ไม่เกี่ยวข้องเป็นเป้าหมาย”

นอกจากนี้ คณะกรรมการที่ปรึกษาระดับชาติทางด้านการกำหนดมาตรฐานและเป้าหมายของกระบวนการยุติธรรมในสหรัฐอเมริกา (National Advisory Committee on Criminal Justice Standards and Goal , 1967 : 3) ได้สรุปว่าการก่อการร้ายทางการเมืองหมายถึง “พฤติกรรมอาชญากรรมรุนแรง ซึ่งประกอบขึ้นเพื่อให้ชุมชน หรือส่วนสำคัญของชุมชน เกิดความหวาดกลัวโดยหวังผลทางการเมือง”

ส่วนมิโคลัส (Mickolus,E. : 1978) เสนอนิยามของการก่อการร้ายทางการเมืองไว้ว่า

“.....คือการใช้หรือการขู่ว่าจะใช้ความรุนแรงที่ผิดปกติในลักษณะก่อให้เกิดความวิตกกังวลโดยมีจุดมุ่งหมายทางการเมือง ไม่ว่าจะกระทำโดยบุคคลหรือกลุ่มบุคคล ไม่ว่าจะกระทำเพื่อสนับสนุนหรือคัดค้านอำนาจรัฐก็ตาม ....”

อย่างไรก็ดี กรอสคัพ (Grosscup, B. , 1987 : 215 – 240) วิจารณ์ว่า แนวทางแรกตามทัศนะของ เจนกินส์ เลคควอร์ และมิโคลัส เป็นการให้ความหมายโดยทั่วไปยังไม่ครอบคลุมการแก้ปัญหาความหมายของการก่อการร้ายได้อย่างครบถ้วน จึงมีแนวทางที่สองซึ่งให้ความสำคัญของการก่อการร้ายในแง่กฎหมาย ตัวอย่างของประเทศที่ใช้แนวทางนี้ ได้แก่ ประเทศเยอรมันตะวันตกต่อสู้กับการก่อการร้ายด้วยกระบวนการทางกฎหมาย เพื่อให้เกิดความเป็นระเบียบเรียบร้อยในบ้านเมือง และให้ความหมายโดยออกกฎหมายเป็นอาชญากรรมทางการก่อการร้ายอย่างชัดเจน

สภาองเกรสสหรัฐอเมริกาได้นำแนวทางนี้ไปใช้ในนโยบายต่างประเทศโดยออกกฎหมายปกป้องทางการทูตและโดยอนุญาตให้หน่วยงานของสหรัฐอเมริกาสามารถจับกุมผู้ที่เกี่ยวข้อง

ข้องกับการก่อการร้ายในดินแดนต่างประเทศได้ อย่างไรก็ตาม ปัญหาที่เกี่ยวกับแนวทางกฎหมายก็คือการละเลยต่อธรรมชาติของการก่อการร้ายทั้งในด้านสังคมและการเมือง ความรุนแรงเป็นเพียงผลจากความซับซ้อนของปัจจัยทางสังคมที่นอกเหนือจากขีดจำกัดทางกฎหมายและข้อจำกัดของนโยบายต่างประเทศ บ่อยครั้งที่ความรุนแรงทางการเมืองเกิดขึ้นเพื่อที่จะต่อสู้กับความไม่ชอบธรรม

เกรนชอว์ (Crenshaw, M. : 1983) ได้เสนอแนวทางที่สามที่ให้ความหมายของการก่อการร้ายขึ้น เพราะเห็นว่ามีความจำเป็นที่จะแสดงให้เห็นถึงความแตกต่างของการให้ความหมายการก่อการร้ายโดยวิธีปกติกับความหมายที่เกิดจากการวิเคราะห์ แบบให้ความหมายโดยวิธีปกติสามัญเป็นการให้โดยความรู้สึกหรือจิตใจที่นึกคิดแต่แนวทางการวิเคราะห์ต้องค้นหาถึงปัญหาที่กำลังศึกษาอย่างแท้จริง เกรนชอว์ มองว่าปัจจัยของการก่อการร้ายทั้งทางด้านการกระทำเป้าหมาย และความเป็นไปได้ของผลสำเร็จทางการเมือง ต้องนำมาวิเคราะห์ก่อนแล้วจึงจะตีความเป็นการก่อการร้ายหรือไม่ ทั้งนี้เนื่องจากความรุนแรงเพื่อปฏิวัติอาจจะสับสนไปกับคำว่าการก่อการร้ายก็ได้ ตัวอย่างเช่น นักต่อสู้เพื่ออิสรภาพที่ต่อสู้กับการใช้อำนาจของรัฐบาลที่กดขี่ที่ไม่ใช่การก่อการร้ายแต่อย่างใด สรุปแล้ว เกรนชอว์ ได้ให้ความหมายของการก่อการร้ายว่า “การก่อการร้าย หมายถึง ความรุนแรงที่ไม่เป็นที่ยอมรับทั้งในด้านสังคมและการเมือง ที่มุ่งการกระทำต่อเป้าหมายแก่คนทั่วไปที่บริสุทธิ์ เพียงเพื่อให้เกิดผลทางจิตวิทยา” ตัวอย่างเช่น ไออาร์เอ (IRA) แม้จะต่อสู้เพื่ออิสรภาพแต่ก็ใช้วิธีการฆ่าเป็นสัญลักษณ์เพื่อให้เกิดความกลัวจึงไม่ใช่ นักต่อสู้เพื่อ อิสรภาพแต่เป็นได้เพียงผู้ก่อการร้าย

สำหรับแนวทางที่สี่ ได้ให้ความหมายโดยปฏิบัติความหมายทางวิชาการแต่มุ่งประเด็นในปัญหาที่เกิดขึ้นในปัจจุบันเท่านั้น และแนวทางนี้ก็คือผู้ที่ให้ความหมายว่า การก่อการร้ายคือกิจกรรมที่รัฐสนับสนุน แนวทางนี้ในสมัยที่สหรัฐอเมริกาบริหารประเทศโดยประธานาธิบดีเรแกนได้เป็นที่นิยมอย่างที่สุดที่ให้ความหมายของคำนี้ในระดับชาติ การก่อการร้ายได้ถูกให้ความหมายถึงนโยบายของฝ่ายตรงข้ามที่มีขึ้นเพื่อโจมตีทำลายสหรัฐอเมริกา

ลิฟวิงสโตน (Livingstone, N. , 1986 : 1 – 10) หนึ่งในผู้เสนอความคิดนี้ให้กับคณะบริหารของประธานาธิบดีเรแกน กล่าวว่า การก่อการร้ายคือสงครามโลกครั้งที่ 3 ที่มียุทธศาสตร์การต่อสู้ด้วยความดื้อแพ่งที่น้อยที่สุด ในปี 1980 ลิฟวิงสโตน ได้เขียนหนังสือกล่าวว่า การก่อการร้ายเป็นเสมือนกำลังอำนาจชนิดหนึ่งและรัฐที่โซเวียตสนับสนุนได้ใช้เป็นกลยุทธ์ของการก่อการร้ายเพื่อต่อต้านผลประโยชน์ของอเมริกาและเป็นกิจกรรมทางทหารในระดับต่ำ

เนธันยาฮู (Nethanyahu, B., 1974 : 53) ทูตอิสราเอลประจำองค์การสหประชาชาติ ได้ขยายแนวคิดในการให้ความหมายของ ลิฟวิงสโตน โดยเนธันยาฮูกล่าวว่าการก่อการร้ายเป็น อาชญากรรมทางการเมืองที่กระทำต่อสังคมทั่วไป เสมือนรัฐอยู่ภายใต้สงครามซึ่งประชากรถูก ฆาตกรรมและความเป็นชาติได้ถูกทำลาย การขยายตัวของ การก่อการร้ายที่รัฐสนับสนุนไม่เพียง กระทำแต่ประเทศอเมริกาเท่านั้นแต่กระทำต่อประชากรทั่วไปแม้แต่ประเทศในกลุ่มตะวันตกก็ตาม

เฮร์แมน (Herman, E., 1987 : 84 – 127) ได้ให้แนวทางในการตีความหมายของ การก่อการร้ายอีกแนวทางหนึ่งเป็นแนวทางที่ห้า โดยได้อธิบายว่า การก่อการร้ายที่แท้จริงก็คือ เครื่องมือของรัฐบาลที่กดขี่ของลาตินอเมริกาที่ได้รับการสนับสนุนอย่างมากและกว้างขวางจาก รัฐบาลสหรัฐอเมริกา นอกจากนี้ยังได้กล่าวว่าสหรัฐอเมริกาได้ให้การสนับสนุนรัฐบาลอเมริกาได้ และอเมริกากลางจำนวนมากอย่างไม่เหมาะสม ทั้งด้านการฝึกทหาร ให้ความช่วยเหลือด้านการเงิน ทั้งนี้เพียงเพื่อจำกัดต่อต้านระบอบคอมมิวนิสต์ ตามที่ เฮร์แมน ได้แสดงความเห็นตามแนวทางนี้ขึ้น ปรากฏว่าประชาชนจำนวนมากได้เกิดข้อสงสัยและสับสนต่อแนวนโยบายนี้อย่างมาก ซึ่งอาจ มากกว่าการก่อการร้ายที่รัฐสนับสนุน

จากแนวทางการให้คำจำกัดความแต่ละแบบสามารถสรุปได้ดังตารางที่ 1 ต่อไปนี้

ตารางที่ 1 แสดงคำจำกัดความของการก่อการร้าย

ประเภท (type)	คำจำกัดความ (definition)
แบบธรรมดาทั่วไป	<ul style="list-style-type: none"> • ความรุนแรงที่เกิดจากการตั้งใจกระทำขึ้นเพื่อมุ่งหวังให้เกิดความกลัวและเกิดการเปลี่ยนแปลงขึ้น
ในแง่กฎหมาย	<ul style="list-style-type: none"> • ความรุนแรงทางด้านอาชญากรรมที่ละเมิดต่อกฎหมายอาญาและรัฐมีมาตรการลงโทษกำหนดไว้
เชิงวิเคราะห์	<ul style="list-style-type: none"> • มีปัจจัยทางด้านการเมืองและสังคมโดยเฉพาะอยู่เบื้องหลังการโจมตีหรือการกระทำของผู้ก่อการร้ายแต่ละคน
รัฐสนับสนุน	<ul style="list-style-type: none"> • รัฐเล็กๆ ที่ใช้กลุ่มก่อการร้ายไปดำเนินการในรัฐอื่น และกรณีรัฐในค่ายคอมมิวนิสต์โจมตีหรือทำลายผลประโยชน์ของค่ายตะวันตก
รัฐ	<ul style="list-style-type: none"> • การใช้กำลังอำนาจของรัฐบาลทำให้เกิดความหวาดกลัวหรือความกดดันหมู่ประชาชนของตนเองเพื่อให้เชื่อฟังและอยู่ใต้อำนาจ

แม้จะมีความพยายามในหลายทางที่กล่าวมาแล้ว ปัญหาต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับกรณี ความของคำว่า การก่อการร้ายก็หาได้หมดไปไม่ แต่ละคำจำกัดความก็มีทั้งจุดอ่อนและข้อจำกัด อย่างไรก็ตามแต่ละความหมายก็เป็นที่ยอมรับโดยสมบูรณ์เช่นกัน

โดย เฮอแมน ได้กล่าวถึงการให้ความหมายของการก่อการร้ายว่าไม่มีคำจำกัดความ ใดเป็นความมาตรฐาน และแต่ละแนวทางก็เหมือนว่าจะมีอคติทางการเมืองเป็นพื้นฐาน ซึ่ง สอดคล้องกับที่ เอมิด ได้สรุปทำนองเดียวกันหลังจากได้วิเคราะห์คำจำกัดความของการก่อการร้าย มากกว่า 100 คำ ว่า ไม่มีคำจำกัดความของการก่อการร้ายที่ถูกต้องและเป็นจริง ซึ่งผลการ วิเคราะห์ปรากฏดังข้อความต่อไปนี้

1.1.1 การวิเคราะห์ความหมายของลัทธิการก่อการร้ายต่างๆ ของ เอมิด (Schmid's Analysis of Terrorism Definitions)

เอมิด (Schmid, A., : 1983) ได้สรุปความหมายของลัทธิการก่อการร้ายดังนี้

1. ลัทธิการก่อการร้ายเป็นแนวความคิดทางนามธรรมไม่มีรูปธรรม
2. ความหมายอย่างหนึ่งอย่างใดไม่สามารถใช้แทนความหมายที่เป็นไปได้ สำหรับถ้อยคำนี้ในทุกกรณี
3. คำจำกัดความที่แตกต่างกันอย่างมากนี้จะมองค้ประกอบร่วมเหมือนกันด้วย
4. ความหมายของการก่อการร้ายเป็นความหมายที่ได้จากเหยื่อซึ่งเป็นเป้าหมาย เป็นผู้ให้ความหมายหรือกำหนดขึ้น

อย่างไรก็ตาม แม้คำจำกัดความของนักทฤษฎี นักวิชาการ หรือผู้ทรงความรู้ ค่ายอเมริกาและตะวันตกจะมีหลากหลายแนวทาง แต่ในที่นี้ขอยึดตามแนวทางของกฎหมายอาญา และรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย มาใช้เป็นกรอบในการวิเคราะห์ที่สำคัญ

ประเด็นสำคัญของนิยาม การก่อการร้ายทางการเมืองอยู่ที่การใช้วิธีการรุนแรง เพื่อจุดมุ่งหมายทางการเมือง กล่าวได้ว่า การที่คนร้ายทำร้ายเจ้าหน้าที่ของรัฐจนถึงแก่ความตายใน ขณะปล้นทรัพย์โดยไม่มีจุดมุ่งหมายทางการเมืองย่อมไม่ใช่การก่อการร้ายทางการเมือง แต่การ

ลอบยิงเจ้าหน้าที่ของรัฐเพื่อสร้างความหวาดกลัวแก่ประชาชน โดยหวังบ่อนทำลายอำนาจรัฐยอมเป็นการก่อการร้ายทางการเมือง ดังที่มาตรา 113 ประมวลกฎหมายอาญาบัญญัติไว้ว่า

ผู้ใดใช้กำลังประทุษร้ายหรือขู่เข็ญว่าจะใช้กำลังประทุษร้าย เพื่อ

1. ล้มล้างหรือเปลี่ยนแปลงรัฐธรรมนูญ
  2. ล้มล้างอำนาจนิติบัญญัติ อำนาจบริหาร หรืออำนาจตุลาการแห่งรัฐธรรมนูญหรือให้ใช้อำนาจดังกล่าวไม่ได้ หรือ
  3. แบ่งแยกราชอาณาจักร หรือยึดอำนาจปกครองในส่วนหนึ่งส่วนใดแห่งราชอาณาจักร
- ผู้นั้น กระทำความผิดฐานเป็นกบฏ

การก่อการร้ายทางการเมือง มีลักษณะแตกต่างจากอาชญากรรมองค์การถึงแม้อาชญากรรมองค์การจะใช้ความรุนแรงแต่ก็กระทำไปเพื่อผลประโยชน์ส่วนตัวของกลุ่มอาชญากร นอกจากนี้การก่อการร้ายทางการเมืองก็ต้องแยกออกจากการกระทำรุนแรงโดยคนโรคจิตที่ปราศจากจุดมุ่งหมายทางการเมือง

จุดหมายปลายทางของการก่อการร้ายทางการเมืองก็คือ การปฏิวัติเพื่อล้มล้างอำนาจของรัฐบาลที่ปกครองอยู่ แต่เป็นที่น่าสังเกตว่า กลุ่มการก่อการร้ายจำนวนไม่น้อยที่ไม่มีสมรรถนะเพียงพอที่จะล้มล้างอำนาจรัฐเพื่อสถาปนารัฐบาลใหม่ กลุ่มการก่อการร้ายที่มีสมรรถนะต่ำเหล่านี้จึงได้รับการขนานนามว่า “กลุ่มก่อการร้ายที่เป็นรองด้านปฏิวัติ”

วอลเตอร์ (Walter, V., E. : 1969) ได้จำแนก กระบวนการก่อการร้ายทางการเมืองออกเป็น 3 ขั้นตอน คือ

1. การใช้ความรุนแรงหรือขู่ว่าจะใช้ความรุนแรง
2. ปฏิกริยาตอบโต้ทางอารมณ์ต่อความรุนแรงหรือการขู่ใช้ความรุนแรงนั้นและ
3. ผลทางสังคมที่ติดตามมาจากความรุนแรงและปฏิกริยาตอบโต้

กล่าวได้ว่า กระบวนการก่อการร้ายไม่ได้ให้ความสำคัญต่อการใช้ความรุนแรงโดยตรง แต่ให้ความสำคัญเกี่ยวกับผลกระทบทางอารมณ์ที่มีต่อสื่อมวลชนจากการใช้ความรุนแรงอีกนัยหนึ่ง การสร้างความหวาดกลัวในลักษณะ...เชือดไก่ให้ลิงดู...จึงเป็นหัวใจของการก่อการร้าย ฉะนั้น การวางระเบิดการขู่วางระเบิดยานพาหนะหรือสถานที่ กลุ่มผู้ก่อการร้ายย่อมมิได้หวังผลเพียงการทำลายยานพาหนะหรือสถานที่โดยเฉพาะแต่เพื่อก่อให้เกิดความไม่มั่นคงภายในรัฐจากการที่ประชาชนเริ่มระส่ำระสายและขาดความเชื่อมั่นในสมรรถนะของผู้ปกครอง ทั้งนี้เพราะการ

ก่อการร้ายดังกล่าวอาจทำให้ประชาชนเข้าใจว่ารัฐบาลไม่อาจให้ได้แม้แต่การบริการขั้นพื้นฐานเกี่ยวกับความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน

อย่างไรก็ดี คำว่า “การก่อการร้าย” มักจะใช้ในการอธิบายรวมๆ ทัวไปถึงการกระทำที่มีจุดประสงค์ทางการเมือง ในขณะที่ความหมายการก่อการร้ายในทางการปฏิบัติการต่อต้าน (Antiterrorism) หรือตอบโต้ (Counter Terrorism) ของฝ่ายรัฐบาล ซึ่งอาจเรียกรวมกันว่า การรักษาความมั่นคงภายใน (Internal Security) นี้ เจ้าหน้าที่มักนิยมใช้คำว่า “การก่อความไม่สงบ” (Insurgency) มากกว่าซึ่งมีความหมายทำนองเดียวกัน แต่ให้ความสำคัญในลักษณะมีการเคลื่อนไหวของขบวนการที่มุ่งประสงค์จะล้มล้างอำนาจรัฐที่มีอยู่เดิมเป็นหลัก

1.1.2 ระดับของการก่อความไม่สงบ

สำหรับกองทัพบกสหรัฐอเมริกา (FM 100-20 Military Operation in Low – Intensity Conflict, 7 March, 1989) อ้างถึงใน น.ส. 100-20 โรงเรียนเสนาธิการทหารบก : 1-2, 1-4) ได้ถือว่าการก่อการร้ายหรือการก่อความไม่สงบอยู่ในย่านของ “ความขัดแย้งระดับต่ำ” ซึ่งหมายถึง การต่อสู้ทางด้านการเมือง และการทหารในขอบเขตจำกัด เพื่อให้บรรลุเป้าหมายทางการเมือง ทางทหาร สังคม เศรษฐกิจ และจิตวิทยา ซึ่งมักมีลักษณะของความขัดแย้ง ตั้งแต่การเจรจาต่อรอง การกดดันทางเศรษฐกิจ สังคมจิตวิทยา การก่อการร้าย จนถึงสงครามการก่อความไม่สงบ ความขัดแย้งระดับต่ำ โดยทั่วไปจะเป็นการต่อสู้ โดยมีระดับความรุนแรงของการใช้อาวุธและยุทธวิธีในลักษณะการต่อสู้ขีดเขี้ยวและได้อธิบายระดับต่างของการก่อความไม่สงบได้ดังนี้

1. การก่อความไม่สงบ (Insurgency) คือ การเคลื่อนไหวของขบวนการที่มุ่งประสงค์จะล้มล้างอำนาจรัฐที่มีอยู่เดิม เป้าหมายอาจจำกัดเพียงต้องการแยกตัวออกจากการควบคุมของรัฐบาล จนถึงการใช้ยึดอำนาจรัฐ และเข้าแทนที่รัฐบาลปัจจุบัน โดยการใช้การบ่อนทำลายและการต่อสู้ด้วยอาวุธ ซึ่งมีระดับความรุนแรงที่ยังไม่ถึงขั้นสงครามกลางเมือง
2. สงครามการก่อความไม่สงบ (Insurgency War) คือการต่อสู้ระหว่างรัฐบาลที่ปกครองประเทศ กับขบวนการก่อความไม่สงบ ซึ่งได้รับการสนับสนุนจากภายนอกเข้ามาปฏิบัติการด้วยวิธีการรุนแรงภายในประเทศ ต่อจุดต่อแหลม ทางด้านการเมือง สังคมจิตวิทยา เศรษฐกิจ การทหาร และประชาชนของฝ่ายรัฐบาล ทั้งนี้เพื่อล้มล้างอำนาจรัฐ สงครามดังกล่าวนี้แตกต่างจากการก่อความไม่สงบที่มีความรุนแรงกว่า ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับระดับของการคุกคามที่มีต่อฝ่ายรัฐบาล และวัตถุประสงค์ในการควบคุมพื้นที่ของฝ่ายก่อความไม่สงบ

3. สงครามกลางเมือง (Civil War) คือการขัดแย้งในประเทศที่มีลักษณะดังนี้

- 3.1 ฝ่ายก่อความไม่สงบยึดครองและควบคุมพื้นที่เอาไว้ได้
- 3.2 ฝ่ายก่อความไม่สงบ จัดตั้งรัฐบาลเข้าบริหารพื้นที่ที่ควบคุม
- 3.3 ประเทศอื่นให้การยอมรับรัฐบาลของฝ่ายก่อความไม่สงบ และแสดงจุดยืนต่อการขัดแย้งอย่างแน่ชัด
- 3.4 ฝ่ายก่อความไม่สงบ มีกำลังทหารซึ่งมีผู้บังคับบัญชา โดยเฉพาะถืออาวุธโดยเปิดเผย ติดเครื่องหมายโดยแจ้งชัด และปฏิบัติตามกฎการทำสงคราม
- 3.5 สถานการณ์อยู่ในสภาวะของการเป็นปฏิปักษ์ โดยทั่วไปมีการเผชิญหน้ากันโดยตรงด้วยกำลังทหารเป็นส่วนใหญ่

4. การบ่อนทำลาย (Subversion) คือ การกระทำเพื่อบ่อนทำลายพลังอำนาจทางทหาร เศรษฐกิจ การเมือง สังคมจิตวิทยา วิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี หรือกำลังใจของฝ่ายรัฐบาลหรือผู้ครองอำนาจ ทั้งนี้ด้วยการใช้กำลังและความรุนแรง หรือแทรกซึมเข้าไปบ่อนทำลายเพื่อล้มล้าง อำนาจการปกครอง หรือชักจูงหันเหการปฏิบัติ หรือนโยบายของผู้ครองอำนาจรัฐตามแนวทางที่ได้วางแผนไว้ล่วงหน้าอย่างเป็นขั้นตอนโดยต่อเนื่อง

5. การก่อความวุ่นวายของประชาชน (Civil Disturbance) คือ การใช้ประชาชนหรือมวลชนเข้าขัดขวางการปฏิบัติงาน และการผลิตของรัฐบาล และเพื่อบั่นทอนการสนับสนุนของประชาชนต่อรัฐบาล โดยการกระทำเพื่อแสดงให้เห็นถึงความอ่อนแอของรัฐบาล ทั้งนี้อาจจัดตั้งหน่วยใต้ดินและหน่วยสนับสนุนเพื่อยุแ่งและจัดให้มีการนัดหยุดงานของผู้ใช้แรงงาน การชะลอการทำงาน การชุมนุมประท้วงและการก่อจลาจล ซึ่งฝ่ายตรงข้ามอาจแสวงผลจากสถานการณ์ดังกล่าวดำเนินการก่อวินาศกรรมควบคู่ไปด้วย

6. การก่อจลาจล (Riot) คือ การกระทำของฝูงชนด้วยวิธีการรุนแรงไม่คำนึงถึงกฎหมายและไม่เชื่อฟังเจ้าหน้าที่ผู้รักษาความสงบเรียบร้อย แต่จะเชื่อฟังและปฏิบัติตามการชักจูงของผู้นำกลุ่ม ถึงแม้จะเป็นการกระทำที่ผิดกฎหมายหรือกระทบกระเทือนต่อความสงบเรียบร้อยของบ้านเมืองก็ตาม

7. การก่อวินาศกรรม (Sabotage) คือ การปฏิบัติการที่มีความประสงค์ในการทำอันตราย การเข้าแทรกแซง หรือขัดขวางการป้องกันประเทศของชาติใดชาติหนึ่งโดยการทำลายวัตถุเพื่อการสงคราม สถานที่ สิ่งอำนวยความสะดวก หรือทรัพยากรธรรมชาติ

8. การก่อการร้าย (Terrorism) คือ การใช้ความรุนแรง หรือข่มขู่ว่าจะใช้ความรุนแรง ซึ่งได้ไตร่ตรองไว้ล่วงหน้า เพื่อให้บรรลุเป้าหมายทางการเมือง ลัทธิศาสนา หรืออุดมการณ์โดยการสร้างความหวาดผวา หรือความกลัว ด้วยวิธีการข่มขู่ หรือบังคับด้วยกำลัง

9. สงครามกองโจร (Guerrilla Warfare) คือ การปฏิบัติการทางทหารและแบบทหารในดินแดนของข้าศึก หรือที่ข้าศึกยึดครองอยู่ด้วยการใช้กำลังไม่เป็นไปตามแบบแผนของ

การทำสงคราม ซึ่งส่วนใหญ่เป็นประชาชนในท้องถิ่น สงครามกองโจรเป็นการปฏิบัติการการรุก ด้วยความรวดเร็วและรุนแรงในช่วงเวลาอันสั้น โดยใช้การอุโมง ความคล่องแคล่วและการถอนตัวหนีอย่างรวดเร็ว การดำเนินการสงครามกองโจรขึ้นอยู่กับผลกระทบทางด้านการทหาร การเมือง และข้อพิจารณาทางด้านกฎหมาย รวมทั้งการสนับสนุนจากประชาชนในท้องถิ่น และการสนับสนุนจากนอกประเทศ

สรุปแล้วตามหลักนิยามของสหรัฐอเมริกาถือว่า ยุทธวิธีกองโจร กองโจรจะปฏิบัติการด้วยกำลังขนาดเล็กหรือกิจกรรมย่อยๆ ด้วยเทคนิคการรบกวน (Harassment) และการก่อการร้าย (Terrorism) ดังนั้น อาจกล่าวได้ว่าการก่อการร้าย เป็นเทคนิคหนึ่งที่กองโจรนำมาใช้อันได้แก่ การวางระเบิด การลอบสังหาร การลักพาตัว การขู่ขวัญ การทรมาณ การฆาตกรรม และการข่มขู่ว่าจะเปิดเผยความลับ (Blackmail) กองโจรจะนำเอาเทคนิคเหล่านี้มาใช้เพื่อให้เกิดประโยชน์ทางอ้อม ในการบีบบังคับ ในการกระตุ่น ชั่วๆ และในการคุกคาม

1.2 ประเภทของการก่อการร้าย (Typologies of Terrorism)

การให้ความหมายของการก่อการร้ายหาได้เป็นข้อยุติไม่ ดังที่ เมอเม็ค ได้สรุป ที่เป็นเช่นนั้นเพราะว่า “ลัทธิการก่อการร้ายเป็นแนวความคิดทางนามธรรมที่ไม่มีลักษณะที่เป็นจริงเฉพาะนั่นเอง” ความหมายการก่อการร้ายอันใดอันหนึ่งไม่สามารถนำมาอธิบายปรากฏการณ์ได้อย่างทั่วไป

ด้วยแนวทางในการให้คำจำกัดความได้แสดงให้เห็น กรอบและธรรมชาติของการก่อการร้ายได้ไม่มากนัก จึงทำให้เกิดทางเลือกอีกทางหนึ่งที่จะทำให้เข้าใจถึงความหมายของการก่อการร้ายได้อย่างชัดเจน ทั้งนี้โดยใช้ ตัวแบบ (Models) ระบบการแบ่งพวก (Classification systems) และศาสตร์แห่งการแบ่งประเภท ซึ่งดูเป็นวิธีที่จะแก้ปัญหาคำจำกัดความได้ดีที่สุด ในที่นี้ขอยึดเอาตัวแบบหรือการจัดประเภทของนักวิชาการ 4 ท่าน คือ มิคโคลัส วิลกินสัน เบล และ ครอยซีเออร์ เป็นสำคัญ ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

1.2.1 การจำแนกประเภทการก่อการร้ายทางการเมืองของมิกโคลัส

มิกโคลัส (Mickolus, E., 1978 : 44) ได้จำแนกประเภทของการก่อการร้ายทางการเมืองไว้อย่างชัดเจน ดังแสดงในตารางที่ 2

ตารางที่ 2 แสดงประเภทของการก่อการร้ายทางการเมือง

		การก่อการร้ายมีขอบเขตโดยตรงเกินกว่ารัฐหนึ่ง	
		ใช่	ไม่ใช่
รัฐบาลควบคุม ใช่หรือไม่	ใช่	การก่อการร้ายนานาชาติ	การก่อการร้ายโดยรัฐ
	ไม่ใช่	การก่อการร้ายข้ามชาติ	การก่อการร้ายภายในชาติ

ประการแรก การก่อการร้ายนานาชาติ จัดเป็นการก่อการร้ายเพื่อหวังผลทางการเมืองโดยบุคคลหรือกลุ่มบุคคล ซึ่งอยู่ภายใต้การควบคุมของรัฐเอกราช ดังเช่น การบูโอมขบวนการกู้ชาติปาเลสไตน์ในยุโรป โดยหน่วยสืบราชการลับของอิสราเอล

ประการที่สอง การก่อการร้ายข้ามชาติ จัดเป็นการก่อการร้ายเพื่อหวังผลทางการเมือง โดยบุคคลหรือกลุ่มบุคคลที่ไม่ได้อยู่ภายใต้การควบคุมของรัฐเอกราชโดยตรง ดังเช่น การลักพาตัวนักธุรกิจชาวอเมริกันในอเมริกาใต้ โดยขบวนการก่อการร้ายลาตินอเมริกา เป็นต้น

ประการที่สาม การก่อการร้ายภายในประเทศ จัดเป็นการก่อการร้ายเพื่อหวังผลทางการเมืองที่ใช้กำลังรุนแรง แต่ไม่ได้มีขอบเขตปฏิบัติการเกินกว่าประเทศใดประเทศหนึ่ง ดังเช่น การก่อการร้ายของขบวนการกู้ชาติชาวไอริช (IRA) ที่กระทำต่อรัฐบาลอังกฤษ เป็นต้น

ประการที่สี่ การก่อการร้ายของรัฐ จัดเป็นการก่อการร้ายที่กระทำโดยรัฐภายในขอบเขตของรัฐนั้น ดังเช่น การฆ่าล้างเผ่าพันธุ์ของนาซีเยอรมัน หรือการทำทารุณกรรมภายในรัฐที่ใช้อำนาจเผด็จการ เป็นต้น

อย่างไรก็ดี นักวิชาการบางกลุ่มได้รวมคำว่า “การก่อการร้ายนานาชาติ” และ “การก่อการร้ายข้ามชาติ” เข้าด้วยกันและเรียกว่า “การก่อการร้ายสากล” เป็นต้น

1.1.2 การจำแนกประเภทการก่อการร้ายทางการเมืองของวิลคินสัน

พอล วิลคินสัน (Wilkinson, P., 1986 : 37 – 55) ผู้เชี่ยวชาญที่ศึกษาด้านการก่อการร้ายทางการเมือง ได้ให้ความหมายของการก่อการร้ายโดยการวิเคราะห์จากการกระทำหรือพฤติกรรมของกลุ่มก่อการร้ายนั้น ได้แยกการก่อการร้ายเป็น 3 ชนิด คือ

1. การก่อการร้ายที่เป็นอาชญากรรม
2. การก่อการร้ายทางการเมือง
3. การก่อการร้ายที่สนับสนุนโดยรัฐ

โดยชนิดที่ 1 และ 2 แม้จะเป็นการใช้กำลังอย่างรุนแรงแต่ก็แตกต่างกันทางด้านจุดหมายจึงเป็นปัญหาที่แตกต่างกัน ส่วนชนิดที่ 3 โดยมากเกิดจากใช้อำนาจรัฐในการควบคุมประชาชนในรัฐให้เชื่อฟัง แต่รูปแบบนี้ได้ขยายกลายเป็นกลยุทธ์หนึ่งที่ถูกนำมาใช้ในความขัดแย้งระหว่างประเทศ ทั้งนี้เนื่องจากรัฐหนึ่งไม่สามารถที่จะโจมตีอีกรัฐหนึ่งโดยตรงได้จึงหันมาใช้ในการก่อการร้ายเป็นอาวุธแทน ดังแสดงในตารางที่ 3

ตารางที่ 3 แสดงประเภทของลัทธิการก่อการร้ายของวิลคินสัน

ประเภท	ลักษณะเฉพาะ
ทางอาชญากรรม (Criminal) ทางการเมือง (Political) รัฐสนับสนุน (State - sponsored)	ผู้มีเจตนาไขว่คว้ากันคนต่างๆ ผู้มีลัทธิชาตินิยม พวกนักปฏิวัติหรือนิยมการปฏิวัติ

นอกจากนี้ วิลคินสัน ได้ให้ความหมายของการก่อการร้ายทางการเมืองที่ปฏิบัติ การรุนแรงอย่างไม่ชอบธรรมไว้ 2 รูปแบบ คือ การก่อการร้ายทางเชื้อชาติ (Nationalistic terrorism) และการก่อการร้ายเพื่อปฏิวัติ (Revolutionary terrorism) การก่อการร้ายทางเชื้อชาติเกิดขึ้นเพื่อให้ได้มาซึ่งอิสรภาพในการปกครองตนเองจากการเป็นอาณานิคม เป็นการเปลี่ยนแปลงของรัฐบาลที่ปกครองอยู่ แต่ไม่เปลี่ยนแปลงทางโครงสร้างทางอุดมการณ์แต่อย่างใดส่วนการก่อการร้ายเพื่อปฏิวัตินั้น เพื่อเปลี่ยนแปลงอุดมการณ์ทางการเมืองและการปกครอง ทั้งในส่วนของการเมือง

และสังคม อย่างไรก็ตาม ทั้งสองรูปแบบสามารถเกิดขึ้น โดยที่ไม่มีรัฐสนับสนุนหรือเกิดขึ้นจากการที่มีรัฐใดรัฐหนึ่งเข้ามาสนับสนุนก็ได้

1.2.3 การจำแนกประเภทการก่อการร้ายทางการเมืองของเบล

เบล (Bell, J.,B., 1975 : 10 – 18) ได้แบ่งประเภทของการก่อการร้ายพื้นฐานไว้ 6 ประเภท ได้แก่ Psychotic, Criminal, Vigilante, Endemic, Authorized และ Revolutionary โดย เบลได้ให้ความสำคัญของประเภทสุดท้ายมาก ดังแสดงในตารางที่ 4

ตารางที่ 4 แสดงประเภทของการก่อการร้ายของเบล

ประเภท	เป้าประสงค์
ทางจิตวิทยา ทางอาชญากรรม รอบคอบ วางแผน แห่งท้องถิ่น มีอำนาจหน้าที่ แห่งการปฏิบัติ	<ul style="list-style-type: none"> • ก่อให้เกิดความอึดใจทางจิตใจ • ผลประโยชน์ • การตอบแทน แก้แค้น • การต่อสู้ภายในท้องถิ่น • การปราบปราม กดดันโดยรัฐ • การเปลี่ยนแปลงทางพฤติกรรมด้วยความสะพรึงกลัว

การก่อการร้ายเพื่อปฏิบัติโดยปกติแล้วมีจุดมุ่งหมายทำลายอำนาจรัฐ และให้การก่อการร้ายมีความหมายโดยอ้างอิงประชาชนจำนวนมากได้ดำเนินการปฏิบัติ เบลยังกล่าวอีกว่า หากสามารถอธิบายรูปแบบของการก่อการร้ายเพื่อปฏิบัติได้ แสดงว่าสามารถเริ่มที่จะเข้าใจถึงธรรมชาติของการก่อการร้ายและเป็นความจริงที่ว่ารูปแบบของการก่อการร้ายไม่มีความแตกต่างกัน และมีแนวโน้มที่จะทับซ้อนกัน (overlap) เบลได้แบ่งรูปแบบการก่อการร้ายเพื่อปฏิบัติไว้ 6 รูปแบบ ตามวัตถุประสงค์ ดังแสดงในตารางที่ 5

ตารางที่ 5 แสดงรูปแบบของการก่อการร้ายเพื่อปฏิบัติตามทัศนะของเบล

ประเภท	เป้าประสงค์
มีการจัดตั้งองค์กร ความจงรักภักดี มีการแบ่งอำนาจหน้าที่ มีการขั้วยุ กระจดุน มีการชักย้าย ถ่ายเท มีการกำหนดสัญลักษณ์	เพื่อรักษาภาวะเบียบในกลุ่มของผู้ก่อการร้าย เพื่อได้รับการสนับสนุนจากสาธารณชนทั่วไป เพื่อสามารถทำให้บรรลุเป้าหมายหรือภารกิจของกลุ่ม เพื่อยูงให้รัฐบาลเข้าปราบปราม เพื่อได้รับความต้องการที่จะเผชิญหน้าอย่างสะพรึงกลัว เพื่อโจมตีต่อเป้าหมายสำหรับผลกระทบทางจิตวิทยา

1.3 รูปแบบของการก่อการร้าย (The Forms of Terrorism)

ถ้าจำกัดความไม่ได้ให้ความเข้าใจทางยุทธวิธีของการก่อการร้าย แต่การจำแนกประเภททำให้สามารถเข้าใจได้ดีขึ้น จากการแนวความคิดของนักวิชาการทั้ง 4 ท่านดังกล่าว สามารถที่จะนำมารวบรวมให้เกิดรูปแบบแนวความคิดที่ผสมผสานเพื่อนำมาใช้อธิบายต่อปัญหาความมั่นคงได้ 5 รูปแบบคือ

1.3.1 การก่อการร้ายทางอาญา (Criminal Terrorism) ซึ่ง วิลคินสัน ได้อธิบายว่า เป็นการก่อการร้ายที่ต้องการผลประโยชน์ทางทรัพย์สินหรือได้มาซึ่งผลทางจิตวิทยา และได้จำแนกอย่างชัดเจนระหว่างการก่อการร้ายทางอาญา กับการก่อการร้ายทางการเมือง และยังเชื่อว่ากิจกรรมทางด้านอาชญากรรมไม่มีคุณค่าหรือคุณความดีที่จะให้ความสนใจเหมือนกับความรุนแรงที่เกิดขึ้นเพื่อการปฏิวัติหรือการก่อกำเนิด แต่ในทางตรงกันข้าม เบลกลับจัดกลุ่มการก่อการร้ายทางอาญาว่าเป็นการก่อการร้ายทางการเมืองในระดับต่ำ (Low-level form of political terror)

เบล และ เทด โรเบิร์ต เกอร์ (Bell, J., B. and Gurr, R., T., 1979 : 329 – 347) นำทฤษฎีนี้มาใช้กับการก่อการร้ายในอเมริกา โดยกล่าวว่า การก่อการร้ายในประเทศคือกิจกรรมของอาชญากรรมซึ่งมีความสำคัญเร่งด่วนมากเพราะว่า นักก่อการร้ายชาวอเมริกาไม่ได้ถูกชักจูงใจหรือปลุกปั่นให้หลงผิดและก็ไม่ได้รับการสนับสนุนจากประเทศอื่นๆ พวกเขาดำเนินการก่อการร้ายก็

เพียงเงื่อนไขสำหรับเขาเท่านั้น ด้วยเหตุนี้การก่อการร้ายภายในประเทศจึงดูเหมือนเป็นกิจกรรมหนึ่งทางอาชญากรรม และการต่อต้านก็คือการบังคับใช้กฎหมายต่างๆ ไปนั่นเอง

1.3.2 การก่อการร้ายทางอาญา (Ideological Terrorism) รูปแบบนี้ถูกนำมาใช้เพื่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงที่ครอบคลุมการณธ์ของอำนาจทางการเมืองซึ่งอธิบายโดยวิลคินสัน และครอซีเออร์ ส่วนเบลด บอกว่าการก่อการร้ายทางอุดมการณธ์เกี่ยวข้องกับการปฏิวัติเสมอ แต่กลับเชื่อว่าความสัมพันธ์ของการก่อการร้ายกับการปฏิวัติยังถือว่าสับสนอยู่ การก่อการร้ายอย่างเดียวไม่สามารถที่จะมีผลถึงขั้นปฏิวัติแต่เคยถูกนำมาใช้เพื่อให้บรรลุเป้าหมายทางการเมืองบางอย่างได้ และเชื่อว่าเป็นความผิดพลาดที่จะจัดให้การก่อการร้ายทางอุดมการณธ์เป็นส่วนหนึ่งของการปฏิวัติ

1.3.3 การก่อการร้ายเพื่อปกป้องผลประโยชน์ของกลุ่มชนเชื้อชาติเดียวกันในด้านอุดมการณธ์ทางการเมืองของชนชาตินั้น ๆ (Nationalistic Terrorism) ซึ่งเป็นรูปแบบที่วิลคินสันได้อธิบายไว้ว่าเป็นการก่อการร้ายเพื่อปกป้องผลประโยชน์ของกลุ่มชนเชื้อชาติเดียวกันในด้านอุดมการณธ์ทางการเมืองของชนชาตินั้นๆ แม้รูปแบบนี้จะเห็นได้อย่างชัดเจนแต่บางครั้งก็สับสน เช่นบ่อยครั้งที่การใช้กำลังของเชื้อชาติหนึ่งบ่อยครั้งเป็นไปในลักษณะการก่อการร้ายทางอุดมการณธ์ ที่เป็นเช่นนี้เนื่องจากว่า การก่อการร้ายเพื่อชนชาติมักจะใช้คำขวัญหรือความมุ่งมั่นไปในทางอุดมการณธ์หรือการปฏิวัติเพื่อผลให้เกิดกำลังอำนาจมากขึ้น และกำลังอำนาจนี้ก็จะถูกแปรเปลี่ยนไปในเรื่องการทำสงครามและอาวุธยุทธโธปกรณ์ต่างๆ ในโลกตะวันตกมักจะใช้คำว่า การก่อการร้ายของเรา แต่ทางโลกตะวันออกใช้คำว่า การก่อการร้ายของพวกเขา บางกลุ่มถึงขั้นแบ่งเป้าหมายเป็น “ประชาธิปไตย” และ “สังคมนิยมมาร์กซิส” อย่างชัดเจน ทั้งนี้เพื่อให้เกิดแนวร่วมในการสนับสนุน

ใน 3 กลุ่มแรกนี้ โจนาทาน อาร์ ไวท์ ศาสตราจารย์แห่ง Grand Valley State University สหรัฐอเมริกา กล่าวว่า รูปแบบของการก่อการร้ายนี้เป็นหน้าที่ของกำลังตำรวจที่จะเข้าจัดการเป็นอันดับแรกสุด แต่ในสถานการณ์ที่เลวร้ายยิ่งขึ้นก็สามารถให้กำลังทหารเข้าร่วมช่วยเหลือได้ หน่วยสังหารของกลุ่มผู้ก่อการร้ายซึ่งจัดกำลังเป็นหมู่รบก็เกินกำลังตำรวจที่จะควบคุม ดังนั้นจึงเป็นหน้าที่ของหน่วยทหารที่จะเข้าจัดการ อย่างไรก็ตามอีกสองรูปแบบที่จะกล่าว ก็หลือมเข้ามาในขอบเขตของการดำเนินการทางการเมืองด้วยความรุนแรงในระดับต่ำและการก่ออาชญากรรม ปกติเป็นที่นิยมเรียกรูปแบบของความรุนแรงเหล่านี้ว่าเป็นการก่อการร้าย แต่อาจจะทำให้ดีขึ้นก็ได้หากเขาเข้าใจว่านั่นคือรูปแบบหนึ่งของสงครามนอกแบบ และแท้จริงแล้วทหารอเมริกันใช้คำว่า ความขัดแย้งขั้นต่ำ (Low-intensity conflict) อธิบายการดำเนินการตามรูปแบบ

เหล่านี้ ส่วนทหารไทยซึ่งใช้ยุทธวิธีตามแบบของอเมริกาก็เรียกการก่อการร้ายเป็นส่วนหนึ่งของสงครามนอกแบบที่เป็นความขัดแย้งในระดับต่ำเช่นกัน

1.3.4 การก่อการร้ายที่สนับสนุนโดยรัฐ (State-sponsored Terrorism) เป็นรูปแบบที่คณะที่ปรึกษาด้านความมั่นคงของประธานาธิบดีเรแกน ได้อธิบายถึงการโจมตีในระดับต่ำต่อสถานทูตสหรัฐอเมริกาและฐานทัพทหารของสหรัฐอเมริกาว่าเป็นการก่อการร้าย รูปแบบนี้ถูกเรียกว่า เป็นการก่อการร้ายที่สนับสนุนโดยรัฐ และสามารถครอบคลุมไปถึงการใช้ความรุนแรงในความสัมพันธ์ระหว่างประเทศนอกเหนือไปจากการใช้แบบธรรมเนียมของการทูตอย่างปกติ ตัวอย่าง รูปแบบนี้ได้แก่ การที่สถานทูตอเมริกาในกรุงเตหะรานถูกโจมตีในปี 1979 และลอบวางระเบิดหน่วยทหารของสหรัฐอเมริกาซึ่งปฏิบัติภารกิจในตะวันออกกลาง ประเทศที่ให้การสนับสนุนการปฏิบัติการณ์นี้จะถูกเรียกว่า รัฐก่อการร้าย (Terrorist states)

1.3.5 การก่อการร้ายแบบกองโจร (Guerrilla Terrorism) รูปแบบการก่อการร้ายแบบกองโจรนี้เกี่ยวพันอย่างใกล้ชิดกับการก่อการร้ายที่สนับสนุนโดยรัฐ รูปแบบนี้ถูกนำมาใช้เสมือนเป็นเทคนิคหนึ่งที่จะขยายการต่อสู้ของสงครามกองโจรให้กว้างขวางขึ้น การก่อการร้ายไม่ใช่ยุทธวิธีอันดับแรกของกองโจร ยุทธวิธีแบบคอมมานโดเป็นยุทธวิธีแรกที่ใช้เพื่อทำลายฐานการส่งกำลังของฝ่ายรัฐบาล การใช้รูปแบบการก่อการร้ายแบบไม่รู้จักเลือกหรือพิจารณาในการต่อสู้แบบกองโจรนี้ เป็นการโต้แย้งหรือขัดกับทฤษฎีสงครามกองโจร ทั้งนี้เนื่องจากกองโจรจำเป็นต้องได้รับการสนับสนุนจากสาธารณชนทั่วไปและการก่อการร้ายที่กระทำต่อประชาชนก็ยากที่จะให้ได้ผลต่อประชาชนในทางนิยมนิยม

อย่างไรก็ตาม รูปแบบของการก่อการร้ายและเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องกับการนก่อการร้ายในลักษณะต่าง ๆ สามารถสรุปได้ดังนี้

แผนภูมิที่ 1 แสดงรูปแบบทางยุทธวิธีของการก่อการร้าย 5 แบบ (Five tactical forms of terrorism)

<Primarily police concerns			Primarily military concerns>	
^Criminal	^Ideological	^Nationalistic	^State-sponsored	^Guerrilla

อย่างไรก็ตาม การก่อการร้ายที่ต้องการล้มอำนาจรัฐหรือที่เรียกว่า การก่อความไม่สงบนั้น กองทัพบกสหรัฐ (FM 100-20 Military Operation In Low-Intensity Conflict , 7 March, 1989 : 2-11) ได้แบ่งรูปแบบตามลักษณะของการใช้กำลังเป็น 4 รูปแบบ ดังนี้

รูปแบบที่ 1 การก่อความไม่สงบโดยใช้วิธีการบ่อนทำลาย (Subversive Insurgency) ฝ่ายก่อความไม่สงบหรือฝ่ายต่อต้านจะใช้วิธีการแทรกซึมเข้าไปในโครงสร้างทางการเมืองของประเทศ เพื่อหาทางที่จะควบคุมและใช้ประโยชน์จากโครงสร้างทางการเมืองนั้นให้บรรลุวัตถุประสงค์ของตน . แทรกซึมเข้าไปในองค์กรทางสังคมต่างๆ เพื่อดำเนินการโฆษณาชวนเชื่อ ยุบงให้องค์กรเหล่านี้ก่อเหตุความไม่สงบขึ้น หรืออาจจะดำเนินการชักจูงให้บุคคลในตำแหน่งที่มีความสำคัญขององค์กรนั้นๆ ให้มาเป็นพรรคพวก เพื่อสร้างอิทธิพลเหนือองค์กรเหล่านั้น และถ้าหากสามารถขยายจำนวนพันธมิตรในองค์กรนั้นได้มากเท่าใดก็ยิ่งทำให้พรรคหรือการนำของขบวนการก่อความไม่สงบ มีอำนาจทางการเมืองสูงขึ้น จากนั้นก็เริ่มดำเนินการเรียกร้องต่อรัฐบาลในลักษณะที่ไม่สามารถจะตอบสนองได้ ทำให้โครงการต่างๆ ของรัฐบาลต้องปั่นป่วน และอาจสร้างสถานการณ์ก่อการจลาจล นัดหยุดงาน และใช้มาตรการรุนแรงอื่นๆ เช่น การก่อวินาศกรรม และการก่อการร้าย บางครั้งอาจใช้วิธีการขู่ยุให้รัฐบาลตอบโต้ด้วยความรุนแรงเกินกว่าเหตุซึ่งอาจไม่เป็นไปตามอำนาจตามกฎหมาย เพื่อที่จะทำลายศรัทธาของประชาชนที่มีต่อรัฐบาลและยังสามารถสร้างอิทธิพลเพื่อชักจูงประชาชนได้อีกด้วย การดำเนินการดังกล่าวจะกระทำควบคู่กับการโฆษณาชวนเชื่ออย่างกว้างขวาง โดยมีวัตถุประสงค์ในการสร้างสถานการณ์วิกฤตให้แก่รัฐบาลและขยายฐานอำนาจให้แก่ฝ่ายก่อความไม่สงบเพื่อเข้ายึดอำนาจในการปกครองประเทศในที่สุด

การดำเนินการตามรูปแบบนี้จะหลีกเลี่ยงการใช้วิธีการรุนแรงโดยเปิดเผย ดังนั้น การจัดองค์กรจะประกอบด้วย พรรคที่ถูกกฎหมาย ซึ่งสนับสนุนโดยหน่วยงานลับที่ปฏิบัติการนอกกฎหมาย สภาพแวดล้อมที่ให้เสรีในการดำเนินการทางการเมืองจะเหมาะแก่การใช้รูปแบบนี้ ซึ่งจะทำได้สามารถใช้วิธีการทั้งถูกกฎหมายและผิดกฎหมายได้ในเวลาเดียวกัน และรูปแบบนี้สามารถยกระดับขึ้นเป็นการก่อความไม่สงบแบบการใช้แกนนำปฏิวัติ (Critical - Cell) ได้อย่างรวดเร็วเมื่อสภาวะอำนวยให้ ตัวอย่างรูปแบบนี้ได้แก่การขึ้นสู่อำนาจของฮิตเลอร์ การเคลื่อนไหวของคอมมิวนิสต์ในประเทศยุโรป เป็นต้น

การป้องกันและปราบปรามการก่อความไม่สงบแบบนี้ จะเป็นหน้าที่ของกำลังตำรวจและหน่วยงานข่าวกรอง ทหารมีบทบาทในด้านการสนับสนุนเท่านั้น

รูปแบบที่ 2 การก่อความไม่สงบโดยใช้แกนนำปฏิวัติ (Critical - Cell Insurgency)
 พวกก่อความไม่สงบจะแทรกซึมเข้าไปในสถาบันต่างๆ ของรัฐบาล เพื่อต้องการจะทำลายโครงสร้างการบริหารจากภายในระบบโดยปฏิบัติการทั้งทางลับและเปิดเผย เพื่อสร้างสถานการณ์ปฏิวัติขึ้น เมื่อรัฐบาลมีความอ่อนแอ และฝ่ายก่อความไม่สงบมีความเข้มแข็งพอ ก็จะเข้ายึดอำนาจรัฐโดยการใช้กำลังติดอาวุธที่จัดตั้งไว้ รูปแบบนี้แบ่งออกได้ 2 ลักษณะ

ลักษณะแรก ฝ่ายการก่อความไม่สงบจะส่งเสริมสมาชิกกลุ่มย่อยๆ ซึ่งผ่านการอบรมเป็นอย่างดีเข้าไปในกลุ่มประชาชนที่ล่อแหลม เช่น กองกำลังป้องกันประเทศ หรือกลุ่มผู้ใช้แรงงาน เพื่อปลุกระดมประชาชนให้ลุกฮือขึ้นต่อสู้กับรัฐบาลโดยมีสมาชิกของฝ่ายการก่อความไม่สงบที่แทรกซึมเข้าไปเป็นแกนนำในการปฏิวัติ ยึดอำนาจรัฐบาล หลังจากนั้นองค์การก่อความไม่สงบก็จะเข้ามาชี้นำในการสถาปนาระบบอบการปกครองหรือจัดตั้งรัฐบาลใหม่ ลักษณะนี้มักเกิดขึ้นในพื้นที่ศูนย์กลางเมือง ซึ่งเป็นที่รวมของกลุ่มพลังด้านเศรษฐกิจและการเมือง ตัวอย่างรูปแบบนี้ได้แก่ การปฏิวัติรัสเซียใน พ.ศ. 2460 หรือที่เรียกว่ารูปแบบการปฏิวัติตามแนวคิดของเลนิน

ลักษณะที่สอง ได้แก่การก่อความไม่สงบที่ใช้ยุทธศาสตร์โฟโก้ (Foco) หรือแบบคิวบา คือการใช้กลุ่มกำลังติดอาวุธขนาดเล็กเข้าไปเคลื่อนไหวในพื้นที่ที่ประชาชนมีความไม่พอใจรัฐบาลเพื่อเป็นแกนนำในการต่อต้าน การเคลื่อนไหวของกำลังกองโจรจะเป็นเหมือนศูนย์กลาง ซึ่งมีประชาชนที่มาสันนิบาตหนุนห้อมล้อมอยู่รอบนอก เมื่อฝ่ายการก่อความไม่สงบมีความเข้มแข็งพอ ก็จะใช้กำลังเข้ายึดอำนาจรัฐปกครองประเทศแทน การจัดกำลังตามรูปแบบนี้ไม่ต้องการจัดกำลังขนาดใหญ่ที่สลับซับซ้อน แต่เน้นการจัดกำลังกองโจรที่เข้มแข็งเป็นแกนนำในการเคลื่อนไหวปฏิวัติ ใช้ห้วงระยะเวลาอันสั้นในการปฏิบัติการ ปัจจัยสำคัญของการก่อความไม่สงบรูปแบบนี้ คือ ความต้องการสภาพแวดล้อมที่พึงประสงค์ คือ รัฐบาลมีความอ่อนแออยู่ในสถานการณ์ที่ใกล้จะล้ม และต้องเผชิญกับวิกฤตการณ์หลายๆ ด้าน

โดยทั่วไปการป้องกันและปราบปรามการก่อความไม่สงบแบบนี้ จะเป็นหน้าที่ของกำลังตำรวจและหน่วยงานข่าวกรอง ทหารมีบทบาทในด้านการสนับสนุน อย่างไรก็ตามการก่อความไม่สงบโดยใช้ยุทธศาสตร์โฟโก้ อาจจำเป็นต้องใช้กำลังทหารเข้าปฏิบัติการ ทั้งนี้เพราะกำลังตำรวจหรือหน่วยงานพลเรือนอาจมีขนาดเล็กเกินไปที่จะต่อสู้กับกำลังกองโจรที่เข้มแข็งของฝ่ายก่อความไม่สงบได้

รูปแบบที่ 3 การก่อความไม่สงบแบบมุ่งเน้นมวลชน (Mass - Oriented Insurgency) รูปแบบนี้จะใช้วิธีสร้างความขัดแย้งต่อรัฐบาลให้ยืดเยื้อยาวนาน โดยใช้องค์การมวลชนเป็นหลัก เป้าหมายคือ เพื่อให้ได้มาซึ่งการสนับสนุน ทั้งด้านการเมืองและด้านกำลังติด

อาวุธจากประชาชนส่วนใหญ่ ไม่เหมือนกับรูปแบบที่กล่าวมาก่อนแล้วทั้งสองรูปแบบโดยรูปแบบนี้มุ่งทำลายโครงสร้างของรัฐบาลจากภายนอกระบบ การจัดองค์กรจะเน้นในด้านการสร้างพรรคหรือการนำที่มีลักษณะสลับซับซ้อนเพื่อควบคุมการใช้ส่วนกำลังติดอาวุธและองค์กรมวลชนในการต่อสู้ล้มล้างรัฐบาล ในด้านพรรคหรือการนำจะจัดตั้งโครงสร้างรัฐบาลซ้อนขึ้นเพื่อเตรียมเข้าทดแทนโครงสร้างปัจจุบัน ตัวอย่างของการก่อความไม่สงบแบบนี้ ได้แก่ สงครามปฏิวัติในจีนหรือพวกเวียดกงในเวียดนาม รูปแบบนี้มุ่งเน้นมวลชน ซึ่งถือว่าเป็นแบบของการก่อความไม่สงบที่มีวิธีการดำเนินการและการจัดองค์กรสลับซับซ้อน ยากต่อการป้องกันและปราบปรามที่สุด มีความยุ่งยากมากในการเริ่มจัดตั้ง แต่เมื่อสามารถจัดตั้งได้แล้ว ก็มีโอกาที่จะประสบความสำเร็จสูงมาก มีหน่วยงานที่มีความชำนาญทั้งด้านการเมืองและการทหาร ทำการเคลื่อนไหวเพื่อล้มล้างรัฐบาล ระยะเวลายาวนานหลายสิบปี ตั้งแต่เริ่มต้นจนสถานการณ์ทุกอย่างอมและประสบความสำเร็จในที่สุด ขั้นตอนของการก่อความไม่สงบรูปแบบนี้ แบ่งออกเป็น 3 ขั้นตอนตามลำดับดังนี้

ขั้นที่ 1 ระยะเริ่มต้นและซ่อนเร้น (Latent and Incipient) กิจกรรมในการก่อความไม่สงบในขั้นนี้ ได้แก่ การก่อตั้งขบวนการซึ่งจำเป็นต้องซ่อนเร้นในระยะแรกสำหรับการเคลื่อนไหวในการก่อความไม่สงบจะใช้วิธีการบ่อนทำลายเป็นหลักและเมื่อมีความเข้มแข็งก็จะยกระดับกิจกรรมในการบ่อนทำลายให้เข้ารูปตามแนวทางที่ต้องการและมีจำนวนครั้งที่ถี่ขึ้น แต่อย่างไรก็ดี จะไม่ใช้วิธีการรุนแรงขนาดใหญ่และไม่ใช้กิจกรรมที่ยากต่อการควบคุมกิจกรรมในการก่อความไม่สงบในขั้นนี้อาจมีดังนี้

- เมื่อเริ่มจัดตั้งฝ่ายก่อความไม่สงบจะอยู่ในสภาพที่อ่อนแอ ดังนั้น การดำเนินการในระยะนี้จึงเป็นเพียงการจัดระเบียบและวางแผนการรณรงค์และกำหนดพื้นที่เป้าหมายขั้นต้นในพื้นที่ชนบท และ/หรือพื้นที่ในเมือง มีการกำหนดความสัมพันธ์ของการนำพื้นฐานและกำหนดอุดมการณ์พื้นฐานของกลุ่ม

- จัดตั้งองค์กรทั้งลับและเปิดเผยทั้งนี้ให้สอดคล้องกับสถานการณ์ทางกฎหมาย กล่าวคือ หากการจัดตั้งพรรคเพื่อดำเนินงานเป็นสิ่งที่ผิดกฎหมาย องค์กรต่างๆ ที่จัดตั้งขึ้นอาจเป็นองค์กรลับทั้งหมด แต่ถ้าหากกฎหมายเปิดโอกาสให้ ก็อาจจัดตั้งมวลชนชนิดเปิดเผย แต่อย่างไรก็ดี องค์กรของพรรคหรือการนำนั้นจะเป็นองค์กรลับเสมอ

- ปฏิบัติการทางจิตวิทยา เพื่อขยายฐานความไม่พอใจและยกระดับความคาดหวังของประชาชนให้สูงขึ้น รวมทั้งสร้างอิทธิพลชักจูงใจประชาชนและเสริมสร้างความซื่อสัตย์ในหมู่สมาชิกของฝ่ายก่อความไม่สงบ

- เริ่มจัดตั้งรัฐบาลเงา (Shadow Government) ขยายขอบเขตการดำเนินการ โดยเน้นการสร้างอิทธิพลเพื่อให้ได้รับการสนับสนุนจากประชาชน การแทรกซึมเข้าไปในองค์กรทางสังคม เศรษฐกิจ และองค์กรของรัฐ และดำเนินการทำลายขีดความสามารถในการบริหารงานของรัฐบาล

- ชักจูงหาสมาชิก จัดตั้งและฝึกส่วนกำลังติดอาวุธในช่วงปลายของการดำเนินการในขั้นนี้

- โจมตีต่อกำลังตำรวจ ดำเนินการก่อการร้ายและปฏิบัติการทางทหารขนาดเล็กเพื่อสร้างอิทธิพลชักจูงใจประชาชนเพิ่มเติม หรือเพื่อจัดหาอาวุธสนับสนุนการเคลื่อนไหว รวมทั้งทำลายขีดความสามารถของรัฐบาลในการรักษาความสงบเรียบร้อยและกฎหมาย

- วางรากฐานในการขอรับการสนับสนุนจากภายนอกประเทศ ซึ่งเป็นสิ่งจำเป็นในการขยายขอบเขตและการบรรลุความสำเร็จในการก่อความไม่สงบในขั้นต่อไป

ขั้นที่ 2 สงครามกองโจร (Guerrilla Warfare) การดำเนินการในขั้นนี้จะเริ่มต้นเมื่อ การเคลื่อนไหวในการบ่อนทำลาย ได้รับฐานการสนับสนุนจากท้องถิ่นหรือภายนอกอย่างพอเพียงแล้ว ก็จะเริ่มดำเนินการสงครามกองโจร หรือการใช้ความรุนแรงด้วยวิธีอื่นในลักษณะเดียวกันอย่างเป็นระบบและมีรูปแบบต่อฝ่ายรัฐบาล

กิจกรรมในการเคลื่อนไหวเพื่อก่อความไม่สงบในขั้นนี้อาจมีดังนี้

- กิจกรรมที่ดำเนินการในขั้นที่ 1 ยังคงดำเนินการต่อไปโดยขยายขอบเขตให้กว้างขวางยิ่งขึ้น ฝ่ายก่อความไม่สงบจะเริ่มขยายขอบเขตการควบคุมพื้นที่และประชาชนทั้งทางการเมืองและการทหารเพิ่มขึ้น

- ดำเนินการในเชิงรุกด้วยสงครามกองโจรอย่างกว้างขวาง และดำเนินการตั้งรับอย่างจำกัดในบางพื้นที่

- เมื่อสถานการณ์ทางทหารเอื้ออำนวยให้ จะจัดตั้งรัฐบาลของฝ่ายก่อความไม่สงบขึ้นในพื้นที่ที่อยู่ในความควบคุม ส่วนพื้นที่ที่ยังได้อยู่ในความควบคุมฝ่ายก่อความไม่สงบก็จะใช้ความพยายามทุกวิถีทางเพื่อทำลายล้างฝ่ายตรงข้าม หรือฝ่ายที่อาจต่อต้าน รวมทั้งแทรกซึมเข้าบ่อนทำลายองค์กรตัวแทนของรัฐบาลในพื้นที่นั้น การดำเนินการสร้างอิทธิพลเข้มข้มด้วยวิธีการก่อการร้ายและการใช้สงครามกองโจรจะขยายขอบเขตมากขึ้น ซึ่งการใช้สงครามกองโจรจะเป็นสิ่งที่จำเป็นยิ่งของการดำเนินการในขั้นนี้

- ในแง่คิดทางทหาร เป้าหมายที่สำคัญ คือ การเข้าควบคุมพื้นที่ ทำให้เพิ่มมากขึ้น บีบบังคับให้ฝ่ายรัฐบาลต้องทุ่มทรัพยากรที่มีอยู่ในการป้องกันทุกสิ่งทุกอย่างในเวลาเดียวกันให้มากที่สุด กำลังของฝ่ายก่อความไม่สงบจะใช้ความพยายามในการตรึงกำลังของฝ่ายรัฐบาลให้ตั้งรับอยู่กับที่ ชักขวางและทำลายเส้นทางคมนาคมและเข้ายึด หรือทำลายแหล่งส่งกำลังและทรัพยากรอื่นๆ ของฝ่ายรัฐบาล

ขั้นที่ 3 สงครามขบวนการ (War of Movement) สถานการณ์จะเปลี่ยนจากขั้นที่ 2 เข้าสู่ ขั้นที่ 3 เมื่อฝ่ายก่อความไม่สงบมีความเข้มแข็งสามารถทำสงครามขบวนการ

ด้วยการใช้กำลังที่ได้จัดตั้งไว้เข้าต่อสู้กับกองกำลังของฝ่ายรัฐบาลได้โดยตรง สำหรับกิจกรรมในการก่อความไม่สงบในขั้นนี้อาจมีดังนี้

- กิจกรรมต่างๆ ในการก่อความไม่สงบในขั้นที่ 1 และขั้นที่ 2 ยังคงดำเนินการต่อไปโดยขยายขอบเขตให้กว้างขวางยิ่งขึ้น

- การใช้กำลังของหน่วยที่มีขนาดใหญ่ขึ้นเข้าต่อสู้กับกำลังของฝ่ายรัฐบาล และเข้ายึดที่หมายทางภูมิศาสตร์และทางการเมืองที่สำคัญ ซึ่งเกื้อกูลต่อการเอาชนะกำลังของฝ่ายรัฐบาลในอนาคต

- เมื่อสามารถเอาชนะทางการเมืองทหาร และล้มล้างรัฐบาลได้แล้ว ฝ่ายก่อความไม่สงบจะเริ่มดำเนินการเพื่อเสริมความมั่นคง กิจกรรมในขั้นนี้ได้แก่ การขจัดบุคคลที่อาจเป็นอันตราย จัดตั้งกลไกในการควบคุมเพิ่มเติม และฟื้นฟูสังคมของประเทศใหม่ตามแนวทางที่ต้องการ

ขั้นตอนเหล่านี้กำหนดขึ้นตามระดับความรุนแรงของกิจกรรมในการก่อความไม่สงบ และเป็นเพียงแนวทางกว้างๆ ไม่มีขอบเขตแน่นอนชัดเจน การดำเนินงานในแต่ละขั้นตอนอาจจะซ้อนกันได้ นอกจากนี้รูปแบบและระดับความรุนแรงของการก่อความไม่สงบอาจเปลี่ยนไปให้เหมาะสมกับสภาพแวดล้อม โดยเฉพาะในแต่ละพื้นที่ซึ่งในพื้นที่ใดที่รัฐบาลล้มเหลว ฝ่ายก่อความไม่สงบอาจยกระดับการปฏิบัติให้มีความรุนแรงขึ้น ในทางตรงกันข้ามหากรัฐบาลมีความเข้มแข็งและประสพผลสำเร็จก็จะลดระดับการปฏิบัติให้รุนแรงน้อยลงก็ได้

รูปแบบที่ 4 การก่อความไม่สงบแบบดั้งเดิม (Traditional Insurgency) การก่อความไม่สงบนี้มักจะเริ่มจากความคับแค้นใจในเรื่องเฉพาะของประชาชน ซึ่งอาจเป็นพวกชนกลุ่มน้อยที่มีความแตกต่างในเรื่อง เชื้อชาติ เผ่าพันธุ์ หรือศาสนา พวกนี้ มีความคิดว่า รัฐบาลปฏิเสธสิทธิและผลประโยชน์ของพวกเขา ดังนั้นจึงพยายามที่จะต่อสู้เพื่อให้ได้มาซึ่งสิทธิและผลประโยชน์ที่สูญเสียไป ความมุ่งหมายในการเคลื่อนไหวจะกระทำเมื่อให้สามารถแยกตัวจากการควบคุมของรัฐบาล และปกครองตนเองในที่สุด โดยไม่ต้องการที่จะล้มล้างรัฐบาลหรือควบคุมประเทศทั้งหมด การดำเนินการที่นิยมใช้ความรุนแรง ซึ่งมีตั้งแต่การเดินขบวนประท้วง จนถึงการก่อการร้าย หรือสงครามกองโจร การก่อความไม่สงบประเภทนี้ ไม่มีรูปแบบการจัดองค์กรและวิธีดำเนินการที่แน่นอน อาจนำเอาวิธีใดวิธีหนึ่งที่กล่าวแล้วข้างต้นมาใช้ก็ได้

การก่อความไม่สงบแบบดั้งเดิมจะยุติลง ถ้ารัฐบาลยอมรับที่จะตอบสนองความต้องการของพวกเขาก่อความไม่สงบ แต่มักจะเป็นเรื่องยากที่รัฐบาลโดยทั่วไปจะยอมสูญเสียสิทธิหรือผลประโยชน์ อันเป็นผลประโยชน์ของประเทศได้ การตอบโต้การก่อความไม่สงบแบบนี้ มักจะ

ใช้มาตรการทางทหารเข้าดำเนินการ อย่างไรก็ตาม การแก้ไขปัญหาในระยะยาว อาจจำเป็นต้องใช้ มาตรการทางการเมืองด้วย

1.3.6 ยุทธวิธีหรือกลยุทธ์ของการก่อการร้าย (The Tactics of Terrorism)

รูปแบบทางยุทธวิธีของการก่อการร้ายค่อนข้างสับสนเหลือมล้ำกัน ตรงกันข้าม กับกลยุทธ์หรือแบบวิธีดำเนินการซึ่งจะชัดเจนกว่า เจนกินส์ ได้แบ่งกลยุทธ์พื้นฐานของการ ก่อการร้ายทั่วไปออกเป็น 6 วิธีการ คือ

- 1 การวางระเบิด (Bombing)
- 2 การวางเพลิง (Arson)
- 3 การจี้เครื่องบิน (Hijacking)
- 4 การลอบซุ่มโจมตี (Ambush)
- 5 การลักพาตัว (Kidnapping)
- 6 การยึดตัวประกัน (Hostage taking)

เจนกินส์ (Jenkins, B., 1985 : 13) กล่าวว่าร้อยละ 95 ของการปฏิบัติการ ก่อการร้ายที่เกิดขึ้นทั้งหมดจัดอยู่ใน 6 วิธีการนี้ ซึ่งหมายความว่า ความหมายทางสังคมของการ ก่อการร้ายยังสับสนในขณะที่กระบวนการ (Process) สามารถเข้าใจได้ง่าย การใช้อาจขยายผลโดย ใช้หลายวิธีประกอบกัน เช่น ลอบโจมตีแล้วระเบิดทำลาย เป็นต้น ปัจจัยอีกแบบหนึ่งที่ทำให้การ ก่อการร้ายแตกต่างจากอาชญากรรมทั่วไป คือ เทคโนโลยีทางอาวุธ ทำให้เกิดปรากฏการณ์ใหม่ สับสนยุ่งยากในวิธีการมากขึ้น

เคทชาม และ เมคคอจจ (Keicham, C. and McGeorge, H., 1986 : 25 – 33) ได้ แบ่งอาวุธที่ใช้ในการก่อการร้ายอย่างง่ายที่สุด เช่นการเจาะยางด้วยตะปู จนกระทั่งใช้อุปกรณ์ ทำลายล้างประชาชนได้จำนวนมาก เช่น อาวุธนิวเคลียร์ พวกเขาถือว่า เทคโนโลยีที่พัฒนาขึ้น ทำให้กำลังอำนาจปฏิบัติการของการก่อการร้ายแต่ละวิธีมีความรุนแรงขึ้น ดังนั้น ประสิทธิภาพ ของการก่อการร้ายจึงเป็นมิติใหม่ของการปฏิบัติการก่อการร้าย

โดยสรุปแล้วกลยุทธ์และยุทธวิธีของการก่อการร้ายจึงมีลักษณะเช่นเดียวกันกับ กลยุทธ์และยุทธวิธีของการทำสงครามแบบวิธีพื้นฐานไม่เปลี่ยนแปลง แต่ความซับซ้อนเกิดขึ้นเมื่อ เทคโนโลยีทางด้านอาวุธได้พัฒนาขึ้น แต่เดิมความสำเร็จของการก่อการร้ายโดยทั่วไปจะขึ้นอยู่กับ

ขนาดของกลุ่มก่อการร้ายนั้น แต่ปัจจุบันเทคนิคที่ทำให้กำลังอำนาจของกลุ่มก่อการร้ายเพิ่มขึ้นนั้นมีหลายเทคนิคแม้จะเป็นกลุ่มขนาดเล็กก็ตาม

ไวท์ (White, R., J. : 1986) ได้วิจัยพบว่าเทคนิคที่ขยายอำนาจกำลังของกลุ่มก่อการร้ายนี้ได้แก่ เทคนิคการใช้สื่อสารมวลชน เทคนิคการเชื่อมโยงเครือข่ายในการสนับสนุน ไม่ว่าจะเป็นการส่งกำลังบำรุงหรือยานพาหนะ และเทคนิคสุดท้าย คือ เทคนิคการใช้เทคโนโลยีทางด้านอาวุธ ทั้งสามเทคนิคนี้ทำให้การก่อการร้ายได้ขยายกำลังปฏิบัติการอย่างมาก การขยายการปฏิบัติการนี้ ทำให้สาธารณชนทั่วไปเชื่อว่าความเป็นไปได้ที่ความรุนแรงจะเพิ่มขึ้นเช่นกัน

อย่างไรก็ตาม อาจสรุปได้ว่ายุทธวิธีหรือกลยุทธ์ของการก่อการร้ายยังคงที่และง่ายต่อการทราบ แต่ความหมายทางสังคมที่เกี่ยวข้องกับการกระทำนั้น ยังคงเป็นประเด็นที่สับสนอยู่ทุกวันนี้

2. การก่อการร้ายในภาคใต้

2.1 ประเด็นสาเหตุการก่อตัวของสถานการณ์การก่อการร้าย

จากการสรุปผลความร่วมมือทางวิชาการของโรงเรียนเสนาธิการสามเหล่าทัพ ประจำปี 2537 กลุ่มที่ 4 ได้สรุปถึงประเด็นการก่อตัวของสถานการณ์การก่อการร้ายในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ไว้ดังนี้

1. การสูญเสียอำนาจของเจ้าเมืองเก่า ซึ่งในทวรษณะของชาวมุสลิมตั้งแต่ในอดีตเห็นว่าเป็นวิถีของการต่อสู้เพื่อให้ได้มาซึ่งเอกราช อธิปไตย และรัฐบาลไทยมิได้คำนึงถึงศักยภาพแห่งพลังอำนาจของประวัติศาสตร์ เพื่อคลี่คลายปัญหาอย่างแท้จริง

2. ความแตกต่างในด้านภาษา ศาสนา ขนบธรรมเนียมประเพณี วัฒนธรรม ซึ่งยากต่อการจะผสมผสานกันกับกลุ่มชนที่นับถือศาสนาหรือวัฒนธรรมอื่น

3. ที่ตั้งทางภูมิศาสตร์ ห่างไกลจากกรุงเทพมหานครมาก แต่การไปติดต่อกับประเทศมาเลเซียทำได้สะดวกมากกว่า ประกอบกับความเป็นมุสลิมเช่นเดียวกัน ทำให้ความรู้สึกคล้ายคลึงกัน และเกิดความคิดว่าเป็นคนมาเลย์ เพราะมีเชื้อชาติและศาสนาเดียวกัน รวมทั้งบางรายมีความเชื่อว่า การยอมรับว่าเป็นคนไทย คือ การยอมรับนับถือเป็นคนพุทธ

4. ปัญหาทางด้านเศรษฐกิจ จากสภาพความเป็นอยู่ที่ยากลำบาก เศรษฐกิจ และไม่กระตือรือร้นต่อการสร้างฐานะทางเศรษฐกิจ และการประกอบอาชีพเกษตรกรรม ทำให้ชาวไทยมุสลิมเหล่านี้มีฐานะความเป็นอยู่ยากจน ขาดการศึกษา และง่ายต่อการถูกชักจูง

5. ผู้นำทางศาสนาและผู้นำท้องถิ่น ในอดีตพยายามสร้างอิทธิพล และมีการตีความบทบัญญัติแห่งศาสนาเพื่อประโยชน์ส่วนตัว และพยายามขยายเงื่อนไขของเหตุการณ์ต่าง ๆ ที่ทำให้เกิดความรุนแรงอยู่ตลอดเวลา

6. อิทธิพลทางการเมืองจากประเทศเพื่อนบ้านก็เป็นสาเหตุที่ทำให้เกิดการก่อการร้ายขึ้นในพื้นที่ภาคใต้ของไทยอีกประการหนึ่ง

7. ในระยะเวลาต่อมา มีสภาพปัญหาอันเกิดความซับซ้อนขึ้นอีกมากมายทั้งสาเหตุ จากความไม่เข้าใจต่อสภาพปัญหาที่แท้จริงของพื้นที่ของข้าราชการส่วนราชการต่าง ๆ รวมทั้งกลุ่มผู้แอบอ้างและการขยายตัวของปัญหาอาชญากรรม

2.2 ขบวนการโจรก่อการร้าย

ขบวนการโจรก่อการร้าย (ขจก.) คือกลุ่มบุคคลที่ดำเนินการทางการเมืองและการทหาร ในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อแบ่งแยกดินแดน จังหวัดปัตตานี ยะลา นราธิวาส สตูล และสงขลาบางส่วน ออกจากการปกครองของไทย เพื่อจัดตั้งเป็นรัฐมุสลิมอิสระ ปัจจุบันมี 5 กลุ่ม (สมศักดิ์ แขวงโสภา, 2541 : 2) คือ

1. ขบวนการปลดปล่อยปัตตานี (BIPP) เดิมคือขบวนการปลดปล่อยแห่งชาติปัตตานี (BNPP) จัดตั้งในปี 2490 ซึ่งต่อมาประมาณปี พ.ศ.2528 ได้เปลี่ยนชื่อเป็นขบวนการอิสลามปลดปล่อยปัตตานี (BIPP) สมาชิกระดับนำส่วนใหญ่ทำนักรบ อำเภอบาเจาะ รัฐกลันตัน มาเลเซีย ไม่มีกองกำลังติดอาวุธ ซึ่งแทบจะนับได้ว่าหมดบทบาทไปแล้วเกือบสิ้นเชิง

2. ขบวนการปฏิวัติแห่งชาติมลายู (BRN) จัดตั้งในปี 2503 เคลื่อนไหวทั้งทางการเมืองและการทหาร โดยมีกองกำลังติดอาวุธ ประมาณ 100 – 140 คน เผยแพร่เอกสารชวนเชื่อ ขอรับเงินบริจาค และพบปะกับผู้แทนของประเทศอิสลามในตะวันออกกลางบางประเทศ เพื่อขอรับความช่วยเหลือ ส่วนมากเคลื่อนไหวในไทย เน้นการปฏิบัติการก่อวินาศกรรม เรียกว่าคุ้มครอง

ลอบทำร้ายเจ้าหน้าที่ และราษฎรที่ไม่ให้ความร่วมมือ มีการแบ่งกลุ่มเป็น 3 กลุ่ม เนื่องจากความขัดแย้งระดับผู้นำ โดยกลุ่มที่มีกองกำลังติดอาวุธที่ทำการเคลื่อนไหวในปัจจุบันมีเฉพาะในกลุ่ม BRN Congress เคลื่อนไหวทั้งทางการเมืองและการทหาร สมาชิกในกองกำลังติดอาวุธส่วนใหญ่เป็นคนรุ่นใหม่

3. องค์การร่วมปลดปล่อยสหพันธ์ปัตตานี (PULO) จัดตั้งในปี 2511 ขบวนการพูโล เป็นกลุ่มที่เข้มแข็งที่สุด มีการจัดตั้งทั้งทางการเมือง และการทหาร กองกำลังติดอาวุธที่เคลื่อนไหวในเขตประเทศไทยมีประมาณ 50 – 70 คน ใช้ยุทธวิธี การต่อสู้ลักษณะเดียวกับกลุ่ม BRN โดยมีประเทศอิสลามที่นิยมความรุนแรงในตะวันออกกลาง ให้การสนับสนุนด้านการเงิน และการฝึกอบรม ปัจจุบัน ขบวนการพูโล มีความแตกแยกในกลุ่มผู้นำเช่นเดียวกัน โดยแบ่งออกเป็น 2 กลุ่ม คือกลุ่ม พูโลเก่า ซึ่งมีนายการ์บี อับดุลเราะห์มาน/ โต๊ะกูบีรอ กอตอนีรอ เป็นหัวหน้า และพูโลใหม่ ซึ่งแยกตัวจากกลุ่มพูโลเก่า มาเป็นกองกำลังติดอาวุธ มุ่งเน้นขยายอิทธิพลมากในระยะหลัง โดยเน้นงานก่อการร้าย และการข่มขู่กรรโชกทรัพย์ ในรูปแบบของการเรียกค่าคุ้มครอง เพื่อหาผลประโยชน์เลี้ยงขบวนการ ซึ่งมีนายหะบีฮาเร็ม อับดุลเราะห์มาน (หะบีบีโอโต เบตง) และกลุ่มที่สอง มีนายอารัง มูเล็ง เป็นหัวหน้า ทั้งสองกลุ่มมีสำนักงานอยู่ที่ประเทศมาเลเซีย

4. แนวร่วมมูจาฮิดีนปัตตานี (BBMP) หรือ เป็นที่รู้จักกันทั่วไปในชื่อ “มูจาฮิดีนปัตตานี” (มูจาฮิดีน แปลว่า กลุ่มนักรู้เพื่ออิสลาม) มีเป้าหมายเพื่อต่อสู้ปลดแอกจังหวัดชายแดนภาคใต้ แล้วสถาปนาเป็น “รัฐปัตตานีคาร์ลามาarif” การดำเนินงานของโจรก่อการร้ายกลุ่มนี้พยายามรวบรวมกลุ่มต่าง ๆ เข้าด้วยกัน เน้นงานด้านการฝึกอบรมให้แก่สมาชิกและงานด้านการเมือง มีที่ตั้งสำนักงานอยู่ที่ประเทศมาเลเซีย แกนนำคนสำคัญประกอบด้วย นายวันอาหมัด/แวหะมะแวยูโซ๊ะ , นายอว้าง อับดุลเราะห์ การดำเนินงานของกลุ่มนี้ไม่ประสบความสำเร็จเท่าที่ควร ต่อมาจึงได้ร่วมมือกับกลุ่มพันธมิตรก่อตั้งเป็นแนวร่วมเพื่อเอกราชปัตตานี หรือเบอร์ซาตู (BERSATU)

5. แนวร่วมเพื่อเอกราชปัตตานี (BERSATU) ก่อตั้งเมื่อปลายปี พ.ศ.2532 มีวัตถุประสงค์เพื่อรวบรวมโจรก่อการร้ายกลุ่มต่าง ๆ ให้เป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน และเพื่อขจัดความสับสนในการที่จะรับการสนับสนุนทางด้านเงินจากต่างประเทศ มีการเคลื่อนไหวทั้งทางการเมือง การเมืองในประเทศมาเลเซีย ปัจจุบันมี นายวาฮุดดิน มูฮาหมัด เป็นประธาน โดยมีกลุ่มพันธมิตร 4 กลุ่ม คือ บืออาร์เอ็น คองเกรส บีไอพีพี บีบีเอ็มพี และ พูโลใหม่

สภาพปัจจุบันของโครงการร้าย โดยเฉพาะ บีอาร์เอ็น และ พูลิ ยังคงพยายามที่จะรักษาสภาพกองกำลังติดอาวุธไว้ และขยายตัวให้มากขึ้น มีการเคลื่อนไหวในประเทศไทย โดยเฉพาะพื้นที่จังหวัดยะลา และนราธิวาส ทั้งนี้เพื่อเป็นเครื่องมือในการแสวงหาผลประโยชน์และดำรงอิทธิพลอยู่ในพื้นที่ โดยพยายามสร้างมวลชนและแนวร่วมด้วยการ อาศัยเครือข่ายชักนำ ซึ่งได้ผลในระดับหนึ่ง สำหรับรูปแบบหรือยุทธวิธีในการเคลื่อนไหวของกองกำลังติดอาวุธมักนิยมแบ่งกำลังออกเป็นกลุ่มย่อย ๆ จำนวน 5 - 15 คน ทำการเคลื่อนไหวในลักษณะจรยุทธ์ ไม่มีค่ายพักแรมในประเทศไทย แต่จะอาศัยหลบซ่อนอยู่ในพื้นที่ไม่ห่างไกลจากมวลชน แนวร่วม ผู้ให้การสนับสนุน และเครือข่ายที่ติดต่อกัน หรือมีผลประโยชน์ร่วมกัน โดยลับเปลี่ยนโยกย้ายแหล่งพักพิงอยู่ตลอดเวลา หลีกเลี่ยงการเผชิญหน้ากับกำลังฝ่ายเจ้าหน้าที่ หากมีการปะทะกันจะไม่ต่อสู้ยืดเยื้อจนแตกหัก แต่จะถอนตัวจากพื้นที่สู้รบอย่างรวดเร็ว และหากโอกาสเอื้ออำนวยก็จะใช้วิธีลอบโจมตีโอบฉวย และก่อความไม่สงบด้วยการก่อวินาศกรรมตามสถานที่สำคัญ ๆ ต่าง ๆ

2.3 การวิเคราะห์ความรู้ลึกแตกต่างกันในเรื่องเชื้อชาติ ศาสนา ภาษา ขนบธรรมเนียม ประเพณี และวัฒนธรรม

สมศักดิ์ แขวงโสภา (2541) ศึกษาถึงสาเหตุของการก่อการร้ายในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ดังนี้

1. เรื่องเชื้อชาติ จากประวัติศาสตร์ความเป็นมาของ 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ อันได้แก่ จังหวัด ยะลา ปัตตานี และนราธิวาส ซึ่งตกเป็นดินแดนส่วนหนึ่งของประเทศไทยมาช้านาน และมีเจ้าเมืองปกครองหลายชั่วอายุคน บรรดาเจ้าเมืองเก่าหลายคน สืบเชื้อสายมาจากรัฐกลันตัน ประเทศมาเลเซีย นอกจากนั้นแล้วประชาชนในพื้นที่บางส่วน มีญาติพี่น้องอยู่ในรัฐ กลันตัน และมีวิถีชีวิตที่ยังยึดมั่นอยู่ในศาสนาอิสลาม พูดภาษามลายูท้องถิ่นเป็นประจำ และปฏิบัติตามขนบธรรมเนียมประเพณี มลายูมาโดยตลอด ทำให้บุคคลเหล่านี้คิดว่าตนเองเป็นกนอมลายูปัตตานี ที่สืบเชื้อสายมาจากกนอมลายู กลันตัน และความเชื่อดังกล่าวยังอยู่ในความคิดของชาวไทยมุสลิมบางคนใน 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ โดยเฉพาะพวกที่ได้รับการศึกษาน้อย และอยู่ในชนบทที่ห่างไกลความเจริญ จากความเชื่อดังกล่าวได้เอื้ออำนวยให้ฝ่ายผู้ก่อการร้าย ซึ่งมีแนวคิดที่จะแบ่งแยกดินแดนยกมาเป็นเงื่อนไข เพื่อยุ้งให้ชาวไทยมุสลิมเอาใจออกห่าง ไม่ไว้วางใจรัฐบาลและข้าราชการอยู่ตลอดเวลา

2. เรื่องศาสนา ประชาชนส่วนใหญ่ใน 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ นับถือศาสนาอิสลาม นอกจากนั้นเป็นผู้นับถือศาสนาพุทธ และศาสนาอื่น ๆ ความขัดแย้งทางด้านศาสนา จะ

เกิดขึ้นกับชาวไทยมุสลิมกับชาวไทยพุทธมากกว่าชาวไทยที่นับถือศาสนาอื่น และมักจะขัดแย้งกันในเรื่องข้อห้ามของแต่ละศาสนาซึ่งแตกต่างกัน ที่เป็นเช่นนี้เพราะชาวไทยมุสลิมหรือชาวไทยพุทธแต่ละฝ่ายจะรู้และเข้าใจเหตุผลเฉพาะศาสนาที่ตนนับถือ ส่วนเหตุผลหรือหลักศาสนาอื่น จะรู้เฉพาะที่ได้สัมผัสเท่านั้น จากการศึกษาความขัดแย้งในทางศาสนา เพราะความไม่รู้ของทั้งสองฝ่าย เป็นเหตุให้กลุ่มผู้ก่อการร้าย ฉวยโอกาสสอดแทรกทางการเมือง โดยแสดงตนเทิดทูนศาสนาอิสลามอย่างแรงกล้า แล้วบิดเบือนบัญญัติของศาสนาบางประการเป็นข้ออ้างดำเนินการปลุกระดมดึงประชาชนชาวไทยมุสลิมให้ความร่วมมือในการแบ่งแยกดินแดน ตัวอย่างที่เห็นได้ชัดคือนโยบายประดิษฐานพระพุทธรูปในโรงเรียนของรัฐโดยไม่ยกเว้น โรงเรียนที่มีนักเรียนอิสลามเป็นส่วนใหญ่ ทำให้การชุมนุมประท้วงของประชาชนในจังหวัดสตูล เมื่อ 8 พฤศจิกายน พ.ศ..2528 เป็นต้น

3. เรื่องภาษา ประชาชนชาวไทยมุสลิมส่วนใหญ่ในจังหวัดชายแดนภาคใต้นิยมพูดภาษามลายูท้องถิ่น เพราะภาษานี้ได้ฝังอยู่ในโครงสร้างสังคมและความรู้สึกของชาวไทยมุสลิมในท้องถิ่นเป็นเวลานาน ส่วนภาษาเขียนมักนิยมใช้ภาษามลายูยาวี ทั้งนี้ เพราะหลักการเบื้องต้นของศาสนาอิสลาม ได้กำหนดไว้ว่ามุสลิมทุกคน มีภาระต้องเรียนรู้และเผยแพร่ศาสนาของตน ดังนั้นตำราเรียนที่เกี่ยวกับศาสนาล้วนพิมพ์ด้วยภาษามลายูยาวี และส่งจากประเทศมาเลเซีย จึงเป็นเหตุให้ชาวไทยมุสลิมใน 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ พากันเรียนภาษามลายูสำหรับความแตกต่างด้านภาษานี้ นับว่าเป็นปัจจัยสำคัญอย่างหนึ่ง เพราะการไม่เข้าใจในภาษาทำให้เกิดอุปสรรคในการสื่อความหมาย การสร้างความสัมพันธ์อันดีระหว่างกัน และอาจก่อให้เกิดความเข้าใจผิดได้ง่าย นอกจากนี้ยังมีคนไทยมุสลิมบางกลุ่มที่เคร่งครัดศาสนา ได้แบ่งภาษามลายูในแง่ของศาสนา โดยเชื่อมั่นว่า ภาษามลายูเป็นส่วนหนึ่งของศาสนา อิสลามที่ตนต้องปกป้องรักษา ใครจะมาทำลายไม่ได้เป็นอันขาด นอกจากนี้แล้วภาษามลายูท้องถิ่น ไม่มีคำแปลความหมายที่ตรงกับคำว่า “ สัญชาติ “ ซึ่งปกติจะใช้คำว่า บาซอ ซึ่งแปลได้ทั้ง สัญชาติ และภาษา เมื่อคนพูดมลายู ใช้คำว่า บาซอมลายู ก็จะแปลโดยอัตโนมัติว่า สัญชาติมลายู ไปได้ในตัว การที่มีภาษาพูดแตกต่างกันออกไปจากประชาชนส่วนใหญ่ของชาติ ทำให้คนไทยมุสลิมหลายคนสำคัญผิดไปว่าตนไม่ใช่คนไทย

2.4 แนวทางการป้องกันปราบปรามอาชญากรรมในจังหวัดชายแดนภาคใต้ของกรมตำรวจ

พล.ต.ต.สมศักดิ์ แขวงโสภา ผู้ช่วยผู้บัญชาการตำรวจตระเวนชายแดน ได้ให้ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการป้องกันปราบปรามอาชญากรรมในจังหวัดชายแดนภาคใต้ไว้ดังนี้

1. จัดตั้งสถานีตำรวจภูธรตำบลในพื้นที่ 3 จังหวัดยะลา ปัตตานี และนราธิวาสเพิ่มเติม ณ ตำบลที่ล่อแหลม อันตราย สถานการณ์เกื้อกูลต่อการก่อการร้ายและก่ออาชญากรรมในรูปแบบ ต่าง ๆ ให้ครบทุกตำบล ขั้นต้นมีประมาณ 30 ตำบล
2. ปรับปรุงพัฒนา สถานีตำรวจต่าง ๆ ให้มีขีดความสามารถ และศักยภาพในการป้องกันปราบปรามอาชญากรรมธรรมดาและ อาชญากรรมที่เกี่ยวข้องกับการก่อการร้ายเพื่อแบ่งแยกสังคม โดยต้องดำเนินการให้สอดคล้องกับนโยบายที่เกี่ยวกับภาคใต้
3. ปรับปรุงการจัดองค์กรภายในของ สถานีตำรวจ ให้มีเจ้าหน้าที่การข่าวลับ ชุดปฏิบัติงานมวลชนสัมพันธ์ และชุดปฏิบัติการพิเศษ เพื่อให้สถานีตำรวจสามารถปฏิบัติหน้าที่ในลักษณะพิเศษได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ด้านกำลังพล

1. ต้องคัดเลือกข้าราชการตำรวจที่ซื่อสัตย์สุจริต มีความรู้ความสามารถ และประสบการณ์ ไปปฏิบัติราชการใน 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ และพิจารณาเป็นพิเศษถึงผู้ที่ทำหน้าที่หัวหน้าหน่วยงาน
2. เสริมสร้างขวัญและกำลังใจของกำลังพลโดยต่อเนื่อง ใช้ระบบคุณธรรมในการบริหารงานบุคคล ปรับปรุงด้านสวัสดิการ และการตรวจเยี่ยมบำรุงขวัญ มีความจำเป็นอย่างยิ่งสำหรับหน่วยที่อยู่ในพื้นที่ล่อแหลม

ด้านการข่าว

1. ใช้งานมวลชนและชุมชนสัมพันธ์ เพื่อสนับสนุนการปฏิบัติงานการข่าวอย่างเป็นรูปธรรม
2. ทุกสถานีตำรวจในพื้นที่ ต้องปฏิบัติการด้านการข่าวอย่างจริงจัง และประสานงานด้านการข่าวกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง และจัดเจ้าหน้าที่การข่าวให้เพียงพอในการปฏิบัติงาน

ด้านการปฏิบัติงาน

1. ทุกหน่วยงานใช้งานประชาสัมพันธ์ ชุมชนและมวลชนสัมพันธ์ เพื่อแสวงหาความร่วมมือจากประชาชน และองค์กรทุกรูปแบบให้มาสนับสนุนงานของตำรวจภูธร กองร้อยตำรวจตระเวนชายแดน และหน่วยตำรวจทุกหน่วยในพื้นที่

2. ทุกหน่วยงานตำรวจวางแผนการปฏิบัติให้สอดคล้องกับนโยบาย แผน หรือโครงการกรมตำรวจที่ได้ให้ไว้ต่อการปฏิบัติในพื้นที่

ด้านการพัฒนาบุคลากร

1. ผูกอบรมเจ้าหน้าที่ตำรวจที่ปฏิบัติงานในพื้นที่ 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้เป็นพิเศษ เพื่อให้มีความรู้ความเข้าใจในการปฏิบัติงานอย่างแท้จริง

2. หลักสูตรทุกหลักสูตรที่ผูกอบรมให้กับเจ้าหน้าที่ตำรวจในจังหวัดชายแดนภาคใต้ ต้องเพิ่มเนื้อหาทางวิชาการเรื่องปัญหาจังหวัดชายแดนภาคใต้ การก่อการร้ายของขบวนการต่าง ๆ อาชญากรรมในภาคใต้ซึ่งมีลักษณะพิเศษ และแนวทางการแก้ไขปัญหา

3. ทฤษฎีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์

ความหมายของคำว่าแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ มีนักวิชาการได้ให้ความหมายไว้หลายท่านดังต่อไปนี้

เสาวภาคย์ คิวาจา (2529 : 21 - 22 , 29) ได้สรุปว่า แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ (Achievement Motivation) หมายถึง ความปรารถนาที่จะทำสิ่งใดสิ่งหนึ่งให้สำเร็จไปด้วยดี ทั้งด้านการแข่งขันและการทำงานด้วยมาตรฐานอันดีเลิศ (Standard of Excellence) หรือปรารถนาที่จะเอาชนะหรือทำดีกว่าผู้อื่น มีความพยายามที่จะเอาชนะอุปสรรคต่าง ๆ และจะมีความสบายใจที่จะประสบความสำเร็จ และมีความวิตกกังวลเมื่อประสบความสำเร็จล้มเหลว แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์จะเป็นตัวกำหนดที่สำคัญของความมุ่งมั่น ความพยายาม รวมทั้งความอดทน ซึ่งพฤติกรรมที่เกิดจากแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์เรียกว่า พฤติกรรมมุ่งผลสัมฤทธิ์ และผู้ที่มีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ต่างกันจะประสบความสำเร็จในการทำงานต่างกัน

เฮอแมนส์ (Hermans, H.,J.,M., 1970 : 354 –355) ได้สรุปลักษณะของผู้ที่มีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์สูงไว้ดังนี้

1. มีความทะเยอทะยาน
2. มีความหวังอย่างมากที่ตนจะประสบความสำเร็จ ถึงแม้ว่าผลของการกระทำของตนนั้นจะขึ้นอยู่กับโอกาส
3. มีความทะเยอทะยานที่จะเข้าไปสู่สถานภาพสังคมที่สูงขึ้น
4. มีความอดทน ในการทำงานที่ยากเป็นเวลานาน
5. เมื่องานที่ทำอยู่ถูกขัดจังหวะหรือถูกรบกวนจะพยายามทำต่อจนสำเร็จ
6. มีความรู้สึกที่เวลาเป็นสิ่งที่ไม่หยุดนิ่งและถึงต่าง ๆ ผ่านไปอย่างรวดเร็ว จึงควรรีบทำสิ่งต่าง ๆ ให้เสร็จทันเวลา
7. คำนึงถึงเหตุการณ์ในอนาคตมากกว่าอดีตและปัจจุบัน
8. จะเลือกเพื่อนร่วมงานที่มีความสามารถเป็นอันดับแรก
9. ต้องการให้ตนเป็นที่รู้จักของผู้อื่น โดยพยายามทำให้ตนดีขึ้น
10. พยายามทำงานให้คืออยู่เสมอ

ดังนั้นจึงสรุปได้ว่า ผู้ที่มีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์สูง ย่อมมีความพยายามที่จะทำงานให้ประสบความสำเร็จ จึงเป็นที่น่าสนใจว่าแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์น่าจะมีผลต่อประสิทธิภาพในการทำงาน คือผู้ที่มีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์สูงน่าจะทำงานได้ดีกว่าผู้ที่มีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ต่ำ

3.1 ทฤษฎีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ E.R.G.

เป็นแนวความคิดของ อัลเดอร์เฟอร์ (Alderfer, C., P., : 1972) ได้พัฒนาโดยยึดถือพื้นฐานความรู้มาจากทฤษฎีการจูงใจของมาสโลว์โดยตรง แต่ได้มีการสร้างรูปแบบที่เป็นจุดเด่นที่ต่างไปจากทฤษฎีของมาสโลว์ กล่าวคือ ได้จำแนกความต้องการออกเป็น 3 กลุ่ม ซึ่งจะตรงกับความเป็นจริงและใช้สะดวกคือ

1. ความต้องการเพื่อการดำรงชีวิต (Existing Need) ความต้องการที่จัดอยู่ในกลุ่มนี้ รวมความต้องการด้านกายภาพกับความต้องการด้านความปลอดภัยทางด้านวัตถุที่อธิบายถึงความต้องการสองขั้นตอนแรก ในทฤษฎีแรงจูงใจของมาสโลว์ เข้าไว้ด้วยกัน และความต้องการแบบนี้จะเป็นแบบที่ว่า หากมีผู้หนึ่งได้รับความต้องการที่ว่ามี อีกฝ่ายหนึ่งก็จะต้องเสียความต้องการไป

2. ความต้องการด้านความสัมพันธ์ (Relatedness Needs) ความต้องการนี้ก็คือ ความต้องการในด้านที่จะมีความสัมพันธ์กับบุคคลอื่น ๆ อาทิ กับสมาชิกภายในครอบครัว กับเพื่อนร่วมงาน กับบุคคลที่ตัวเองเกี่ยวข้องพันด้วย ความต้องการนี้ตรงข้ามกับความต้องการในการดำรงชีวิต ความพอใจของพวกเขาอยู่ที่การแบ่งปันซึ่งกันและกัน ความเข้าใจร่วมกัน และอิทธิพลของปฏิสัมพันธ์ที่มีต่อกัน

3. ความต้องการความเจริญก้าวหน้า (Growth Needs) ความต้องการนี้เป็นผลจากการที่บุคคลเข้ามีส่วนร่วมอย่างจริงจังกับสภาพแวดล้อมของเขา อาทิ ครอบครัว งาน และกิจกรรม สันทนาการ ความพอใจในความเจริญก้าวหน้านี้ ได้มาจากการที่บุคคลนั้นเผชิญปัญหาในสภาพแวดล้อมที่ทำให้เขาได้ใช้ความสามารถที่มีอยู่อย่างเต็มที่ หรือได้พัฒนาความสามารถให้เพิ่มมากขึ้น

4. ผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

4.1 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องภายในประเทศ

1. สุบรรณ แสงพันธ์ (2527) ศึกษาเรื่อง แนวความคิดในการปราบปราม ขบวนการโจรก่อการร้ายชายแดนภาคใต้ พบว่าสาเหตุสำคัญที่ประเทศไทยยังไม่สามารถปราบปรามทั้ง ขบวนการโจรก่อการร้าย และโจรคอมมิวนิสต์มลายา ได้สำเร็จนั้นเนื่องจาก อำนาจรัฐหรืออำนาจบริหารในภูมิภาคยังไม่เข้มแข็งพอ จึงก่อให้เกิดเงื่อนไขสงครามและปัญหาอื่น ๆ อีกมากมายคิดตามมา นอกจากนี้ประเทศไทยมีเฉพาะนโยบายกว้าง ๆ ในการพัฒนาในด้านต่าง ๆ บริเวณชายแดนภาคใต้ แต่ยังขาดแผนยุทธศาสตร์เพื่อต่อสู้กับขบวนการโจรก่อการร้ายเหล่านี้ เพื่อใช้ในการปฏิบัติให้บรรลุวัตถุประสงค์โดยเร็วที่สุด และต่างประเทศมีส่วนสนับสนุนและสัมพันธ์ใกล้ชิดกับขบวนการโจรก่อการร้าย

2. วินิจ กระจ่างสนธิ (2535) ศึกษาเรื่อง สภาพปัญหาทางการศึกษาใน 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ที่มีผลกระทบต่อความมั่นคงของประเทศ พบว่าปัญหาทางการศึกษาและการจัดการศึกษาใน 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้นั้นรัฐบาลแก้ปัญหาตลอด แต่ยังคงขาดความต่อเนื่องในการวางแผน การใช้แผนการกำกับดูแลและการประเมินผลงานให้บรรลุเป้าหมายและนโยบายที่ตั้งไว้ ความสัมพันธ์ระหว่างชาวไทยพุทธกับชาวไทยมุสลิมมีส่วนสำคัญต่อการพัฒนาการศึกษา การเมือง การปกครอง เศรษฐกิจ สังคมจิตวิทยา และการสร้างสันติสุข

ถาวร การศึกษาใน 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ โดยเฉพาะประชาชนที่นับถือศาสนาอิสลามนั้น ให้ ความสำคัญกับการเรียนการสอนด้านศาสนามากกว่าการเรียนการสอนตามหลักสูตรของกระทรวง ศึกษาธิการ

3. วีระวุธ ชัยชนะมงคล (2537) ศึกษาเรื่อง ยุทธศาสตร์และกลยุทธ์ขององค์ การปลดปล่อยอิสราภาพรัฐปัตตานี พบว่า ขบวนการพูโลได้นำยุทธศาสตร์มวลชนปฏิวัติมาใช้ในการ ต่อสู้ ซึ่งดำเนินการทั้งทางการเมืองและการทหาร มาตั้งแต่ พ.ศ.2511 ถึงปัจจุบัน กลยุทธ์หลัก ที่ขบวนการใช้ในการต่อสู้คือ การรบแบบกองโจรและการก่อการร้าย การถดถอยทางอุดมการณ์ ทำให้ขบวนการพูโลเปลี่ยนโครงสร้างใหม่แยกออกเป็น 2 กลุ่ม คือ กลุ่มพูโลเก่า และกลุ่ม พูโลใหม่ สำหรับกลุ่มพูโลใหม่ยังได้แบ่งแยกออกจากกันเป็น 2 ส่วน คือ กลุ่มหะยีฮือโค และ กลุ่มอาบูญีฮาด โดยทุกกลุ่มเป็นอิสระไม่ขึ้นการบังคับบัญชาต่อกัน การสนับสนุนจากต่างประเทศ และการดำเนินการทางการเมืองของฝ่ายรัฐบาล เป็นปัจจัยหลักที่สำคัญที่ก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลง ทางโครงสร้างของขบวนการพูโล ขณะที่การปรับกลยุทธ์ของขบวนการเกิดจากปัจจัยการ ปฏิบัติการทางทหารของฝ่ายรัฐบาลเป็นสำคัญ นอกจากนี้การรุกรานทางการเมืองของรัฐบาลยัง เป็นปัจจัยเงื่อนไขที่ทำให้ขบวนการพูโลต้องปรับยุทธศาสตร์มวลชนกลับไปอยู่ในขั้นป้องกันทาง ยุทธศาสตร์ และปรับแนวทางการต่อสู้ไปเน้นทางการเมืองและสังคมจิตวิทยาเป็นสำคัญ

4. ณรงค์ เค่นอุดม (2539) ได้ศึกษาปัญหาโจรก่อการร้ายในจังหวัดชายแดน ภาคใต้ เกี่ยวกับสภาพของโจรก่อการร้าย สาเหตุที่ทำให้เกิดความคิดในการแบ่งแยกดินแดนจนถึง ขั้นตั้งขบวนการขึ้นมาดำเนินการ มีวิธีดำเนินการอย่างไร มีจุดแข็ง จุดอ่อน หรือได้รับการ สนับสนุนอย่างไร และศึกษาสภาพฝ่ายเรา ว่ามีหน่วยงานใดบ้างที่เกี่ยวข้องกับการแก้ปัญหา โจรก่อการร้าย ใช้นโยบายหรือแนวทางแก้ปัญหาอย่างไร มีปัญหาอุปสรรคอย่างไรบ้าง และ วิเคราะห์และกำหนดแนวทางหรือข้อเสนอแนะ ที่เป็นประโยชน์ต่อการแก้ไขปัญหาโจรก่อการร้าย ซึ่งพบว่า โครงสร้างของโจรก่อการร้ายคงมีลักษณะเดียวกันกับผู้ก่อการร้ายกลุ่มอื่น ๆ คือมี พรรค หรือมีระดับนำ กำถึงคิดอาวุธ แนวร่วมหรือผู้ให้การสนับสนุน การปฏิบัติการของ โจรก่อการร้ายมีทั้งด้านการเมือง และด้านการทหาร การปฏิบัติการด้านการเมือง มีทั้งในประเทศ เพื่อปลุกกระแสม วลชนแก่ประชาชนในจังหวัดชายแดนภาคใต้ ซึ่งส่วนใหญ่ นับถือศาสนาอิสลาม ให้เอาใจออกห่างจากประเทศไทยหันไปร่วมมือกับโจรก่อการร้าย ในการดำเนินการเพื่อแบ่งแยก ดินแดน ขณะเดียวกันก็มีการดำเนินการด้านการเมืองกับต่างประเทศ โดยเฉพาะประเทศกลุ่ม อิสลามหรือองค์กรความร่วมมือของประเทศกลุ่มมุสลิม เช่น องค์กรการประชุมอิสลาม สันนิบาต มุสลิม ฯลฯ ให้เข้าไปประเทศไทยในทางที่ผิด และมีการปฏิบัติด้านการทหาร เช่นการก่อวินาศ กรรม ทำร้ายเจ้าหน้าที่ของรัฐ หรือผู้ไม่ร่วมมือ การกรรโชกทรัพย์ ฯลฯ เพื่อแสดงผลงานให้

ประชาชน หรือประเทศที่ให้การสนับสนุนเพื่อสนับสนุนต่อไป นอกจากนั้นทำให้เกิดภาพความไม่ปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินเกิดขึ้น นอกจากนั้นยังมีปัญหาที่เกี่วข้องต่อการร้าย เช่น ปัญหาจากตัว ข้าราชการ คือการสร้างเงื่อนไขสังคม ขวัญและกำลังใจในการปฏิบัติงานยังไม่ดีพอ ปัญหาจากตัวประชาชน เช่นความรู้สึกแตกต่างในเชื้อชาติ ศาสนา ภาษา ขนบธรรมเนียม ประเพณี และปัญหาจากลักษณะภูมิประเทศที่เกี่วข้องต่อการหลบซ่อนตัว หรือหลบหนีการปราบปรามจากเจ้าหน้าที่บ้านเมือง

5. สุรพล ชินะจิตร (2540) ศึกษาเรื่อง แนวความคิดในการกำหนดเขตแดนระหว่างประเทศไทยกับประเทศเพื่อนบ้าน ซึ่งปัญหาแนวเขตแดนที่ไม่ชัดเจนได้ก่อให้เกิดปัญหาตามมาหลายประการ เช่นการลักลอบเข้าเมือง การขนยาเสพติด การก่อความไม่สงบตามแนวชายแดน การรุกล้ำดินแดนซึ่งกันและกัน ซึ่งผลการวิจัยพบว่า การสำรวจและปักปันเขตแดนตลอดแนวร่วมกับประเทศเพื่อนบ้านให้ชัดเจนทั้งในภูมิประเทศและบนแผนที่จะช่วยลดหรือขจัดปัญหาดังกล่าวได้ ซึ่งหน่วยงานหลักระดับผู้ปฏิบัติทางเทคนิคเพียงหน่วยเดียวที่จะสามารถดำเนินงาน ดังกล่าวได้ คือ กรมแผนที่ทหาร ดังเช่นที่เคยดำเนินการเป็นผลสำเร็จมาแล้วในการสำรวจและปักปันเขตแดนตลอดแนวร่วมกับประเทศมาเลเซีย

6. วันชัย กานต์ประภา (2541) ศึกษาเรื่องการแก้ไขปัญหาคความไม่สงบเรียบร้อยในจังหวัดชายแดนภาคใต้ พบว่า การจัดการแก้ปัญหา ความไม่สงบเรียบร้อยในจังหวัดชายแดนภาคใต้ทุกหน่วยงานมีแผนงานในการปฏิบัติที่ชัดเจน ของทุกหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง แต่มีอุปสรรคในระดับผู้ปฏิบัติงาน ความล่าช้าของงบประมาณที่ได้รับ ตลอดจนเครื่องมือเครื่องใช้ใน การปฏิบัติงาน จึงทำให้การปฏิบัติงานไม่เป็นไปตามเป้าหมาย นอกจากนี้ยังพบว่า การแก้ไขปัญหามีจำเป็นต้องได้รับความร่วมมือจากภาคเอกชน ภาคธุรกิจ ผู้นำท้องถิ่น ผู้นำศาสนา นักการเมือง ที่จะต้องหมั่นกำลังแก้ไขปัญหาค ด้วยความจริงใจ และจริงจัง จึงจะทำให้บรรลุเป้าหมายในความสงบเรียบร้อย ตลอดจนการสนับสนุนงบประมาณเป็นกรณีพิเศษ เนื่องจากเป็นพื้นที่ที่มีลักษณะพิเศษ จึงจะทำให้แผนงานการปฏิบัติงานบรรลุผลสำเร็จ

4.2 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องจากต่างประเทศ

1. โจนาธาน อาร์ ไวท์ (White, R., J. : 1991) ได้ทำการศึกษาไว้ในงานเขียนชื่อ "Terrorism : An Introduction " โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อเป็นพื้นฐานที่จะช่วยให้ ผู้ที่ศึกษาเรื่องการก่อการร้ายและความรุนแรงทางการเมืองได้เข้าใจถึงลักษณะของการก่อการร้ายที่มีความ

สถาบันชัชชอน ซึ่งงานเขียนที่มีอยู่เดิมนั้นไม่สามารถก่อให้เกิดความเข้าใจในข้อมูลพื้นฐานให้กับผู้ที่ทำการศึกษาได้

ในหนังสือเล่มนี้เขียนขึ้นเพื่อศึกษาถึงข้อสรุปในทางปฏิบัติเกี่ยวกับสาเหตุในทางประวัติศาสตร์และสาเหตุทางสังคมของการก่อการร้ายสำคัญ ๆ ที่เกิดขึ้น โดยในการศึกษาได้มีการแบ่งการศึกษาโดยอาศัยเขตทางภูมิศาสตร์ที่แตกต่างกัน คือ ประเทศตะวันตก ประเทศในตะวันออกกลาง และประเทศในลาตินอเมริกา เพื่อแสดงให้เห็นว่าแต่ละพื้นที่มีประเภทของลัทธิการก่อการร้ายที่แตกต่างกัน และหนังสือเล่มนี้แบ่งการศึกษาออกเป็น 3 ส่วนคือ

ส่วนที่ 1 กล่าวถึงพลังผลักดันให้เกิดกลุ่มก่อการร้ายและอธิบายถึงเหตุผลที่ก่อให้เกิดลัทธิการก่อการร้ายที่แตกต่างกันในประเทศตะวันตก ตะวันออกกลาง และลาตินอเมริกา ซึ่งสามารถสรุปได้ว่า มีแรงผลักดันหลายอย่างที่ทำให้เกิดกลุ่มก่อการร้าย อย่างเช่น แนวความคิดของกลุ่มคนหรืออุดมการณ์ที่ต่างกัน สภาพสังคม ระบบการเมือง เยาวชน ศาสนา รวมถึงโครงสร้างและพลังผลักดันภายในกลุ่มก่อการร้ายเอง ซึ่งสิ่งต่าง ๆ เหล่านี้ผลักดันให้เกิดกลุ่มของการก่อการร้ายที่ต่างกันขึ้นมาในแต่ละพื้นที่

ส่วนที่ 2 วิเคราะห์ถึงวิธีการดำเนินงานของกลุ่มก่อการร้ายที่สำคัญ ๆ ในช่วงทศวรรษที่ 1980 ซึ่งสามารถสรุปได้ว่า แต่ละพื้นที่ทางภูมิศาสตร์ที่ทำการศึกษานั้นมีแนวคิดทางศาสนา และการนับถือสิ่งศักดิ์สิทธิ์ และมีความเชื่อที่แตกต่างกัน เช่น บางกลุ่มเชื่อในพระเจ้าของศาสนาของตน บางกลุ่มเชื่อในการฆ่าล้างเผ่าพันธ์์ หรือบางกลุ่มมีความแตกต่างด้านเชื้อชาติ ซึ่งส่งผลทำให้เกิดรูปแบบและวิธีการของการก่อการร้ายในทางปฏิบัติที่แตกต่างกันไปในแต่ละพื้นที่ อย่างเช่น ในสังคมอเมริกันขวจัด จะมีลัทธิการก่อการร้ายที่อาศัยอุดมการณ์ทางศาสนาที่ต่างกับกับคริสตศาสนิกชน เป็นพื้นฐานในการปฏิบัติการก่อการร้าย หรือในพื้นที่ประเทศไอร์แลนด์ และแคว้นบาสก์ของประเทศสเปนจะมีลัทธิการก่อการร้ายแบบชาตินิยมเพื่อปกป้องเชื้อสายไอริชของตนเอง และในพื้นที่ตะวันออกกลางมีลัทธิการก่อการร้ายแบบการก่อการร้ายข้ามชาติ

ส่วนที่ 3 พิจารณาถึงประเด็นสำคัญ ๆ ที่แย้งกัน ในระหว่างกลุ่มลัทธิก่อการร้ายกับกลุ่มที่ต่อต้านการก่อการร้าย ซึ่งสรุปได้ว่า นโยบายและวิธีการของกลุ่มที่ต่อต้านการก่อการร้ายในการดำเนินการต่อต้านกลุ่มก่อการร้ายก่อให้เกิดความขัดแย้งในทางการศึกษาขึ้น เนื่องจากเหตุผลที่ว่า การส่งเสริมความมั่นคงเป็นการจำกัดเสรีภาพของพลเมืองและจะส่งเสริมอำนาจของรัฐมากขึ้น แต่ในทางความเป็นจริง อย่างเช่นในกรณีของกลุ่มก่อการร้าย ไออาร์เอ (IRA.) ก็กลับสร้างกลุ่มขึ้นมาใหม่ได้หลังการปราบปรามของทหารอังกฤษในปี ค.ศ.1969 หรือการปราบปรามกลุ่มก่อการร้ายในแคว้นบาสก์ของตำรวจสเปนกลับก่อให้เกิดกลุ่มผู้ที่ขึ้นชมในกลุ่มก่อการร้ายนิยมชาวบาสก์เพิ่มมากขึ้น แสดงให้เห็นว่าวิธีการของรัฐบาลอาจจะไม่ได้ลดความรุนแรงของการก่อการร้ายลงได้ นอกไปจากนี้ ในส่วนของสื่อมวลชนซึ่งเป็นผู้ตีแผ่และเป็นหนทางของกลุ่มก่อการร้ายที่จะเผยแพร่เรื่องการก่อการร้ายให้สาธารณชนทราบก็ถูกควบคุมจากรัฐบาลมากขึ้นและทำให้เกิดการขัดแย้งกัน

ระหว่างกลุ่มก่อการร้ายกับรัฐบาลมากขึ้นเนื่องจากสื่อร่วมมือกับรัฐบาล อีกประเด็นหนึ่งที่มีความขัดแย้งกัน คือเรื่องเทคโนโลยีกับกลุ่มก่อการร้าย ซึ่งพิจารณาให้เห็นว่าในอนาคต การก่อการร้ายจะมีความรุนแรงมากขึ้น อาจถึงขั้นการใช้อาวุธนิวเคลียร์ในการก่อการร้ายอันเนื่อง มาจากรัฐไม่มีความสามารถในการทำลายความสามารถทางเทคโนโลยีเหล่านี้ได้ทำให้ การก่อการร้ายมีความรุนแรงมากขึ้น

2. เอ็คเวิร์ด มิคโคลัส (Mickolus, E. : 1992) ได้ทำการศึกษาถึงบทบาทของการก่อการร้ายที่จะเกิดขึ้นในช่วงหลังสงครามเย็นซึ่งเป็นช่วงเวลาที่โลกเข้าสู่ระเบียบโลกใหม่ เนื่องมาจากถูกร่มสลายของสหภาพโซเวียต และเกิดระบบเสรีประชาธิปไตยและระบบเศรษฐกิจแบบตลาดเข้ามาแทนที่ โดยมีสหประชาชาติเป็นผู้นำในการแก้ปัญหาสงครามความขัดแย้ง ซึ่งผู้เขียนเห็นว่าการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นในกิจการระหว่างประเทศนี้ก็ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในเรื่องสาเหตุของการก่อการร้ายด้วยเช่นเดียวกัน จากรายงานการศึกษาพบว่า ตามรายงานของกระทรวงการต่างประเทศสหรัฐอเมริกา เกี่ยวกับกรณีการก่อการร้ายที่เกิดขึ้นหลังการรวมเยอรมันนีในปี ค.ศ.1989 พบว่า จำนวนการก่อการร้ายมีจำนวนลดลง

ในส่วนของเป้าหมายของการก่อการร้ายมีการเปลี่ยนแปลงไปจากในอดีต เนื่องจากในอดีตจะมีการก่อการร้ายเพื่อเปลี่ยนรูปแบบการปกครองที่เกิดขึ้นในช่วงทศวรรษที่ 1970 - 1980 ซึ่งได้รับการสนับสนุนจากประเทศที่กำลังพัฒนาหัวรุนแรง ซึ่งกระทรวงการต่างประเทศสหรัฐอเมริกาได้สรุปว่า ประเทศที่ยังให้การสนับสนุนการก่อการร้ายในปัจจุบันมี 6 ประเทศ คือ คิวบา อิหร่าน อิรัก เกาหลีเหนือ และซีเรีย แต่อิรัก อิหร่าน และลิเบีย เป็นประเทศที่ให้การสนับสนุนมากที่สุด โดยเฉพาะอย่างยิ่งให้การสนับสนุนกลุ่มอิสลามหัวรุนแรงในรัฐอิสลามในเขต ยูเรเชียตอนกลาง และให้ความช่วยเหลือชาวปาเลสไตน์

นอกจากนี้ผู้เขียนได้ศึกษาพบว่าสาเหตุของการเกิดการก่อการร้ายในระเบียบโลกใหม่หลังสงครามเย็นนี้มีเพิ่มมากกว่าในอดีต กล่าวคือ แม้ว่าสาเหตุของการก่อการร้ายจะยังคงเกิดมาจากเหตุผลทางการเมือง เศรษฐกิจ สังคม และเหตุผลส่วนบุคคล เช่น กรณี ไอ อาร์ เอ (IRA.) ในไอร์แลนด์เหนือ หรือ อีทีเอ (ETA.) ในแคว้นบาสก์ของสเปน แต่ได้มีสาเหตุใหม่ของการก่อการร้ายที่เกิดขึ้นมา อย่างเช่น การแสดงออกทางการเมืองในการยกย่องการปกครองแบบเผด็จการ ก่อให้เกิดกลุ่มก่อการร้ายในประเทศประชาธิปไตยใหม่ ๆ ในแถบยูเรเชียตอนกลาง รวมไปถึงการเรียกร้องดินแดนคืนของคนต่างเชื้อชาติก็ได้ก่อให้เกิดการก่อการร้ายในยูโกสลาเวีย ซึ่งกลุ่มก่อการร้ายเหล่านี้ไม่เพียงทำการต่อสู้กับรัฐบาลเท่านั้น ยังได้ปฏิบัติการเพื่อข่มขู่รัฐบาลอีกด้วย เช่น การจี้เครื่องบิน การลอบวางระเบิด และการลักพาตัว เป็นต้น แต่ผู้เขียนได้สรุปไว้ด้วยว่า การก่อการร้ายจะยังคงเป็นประเด็นอยู่ในกิจการระหว่างประเทศแต่ไม่ได้เป็นประเด็นสำคัญที่สุด

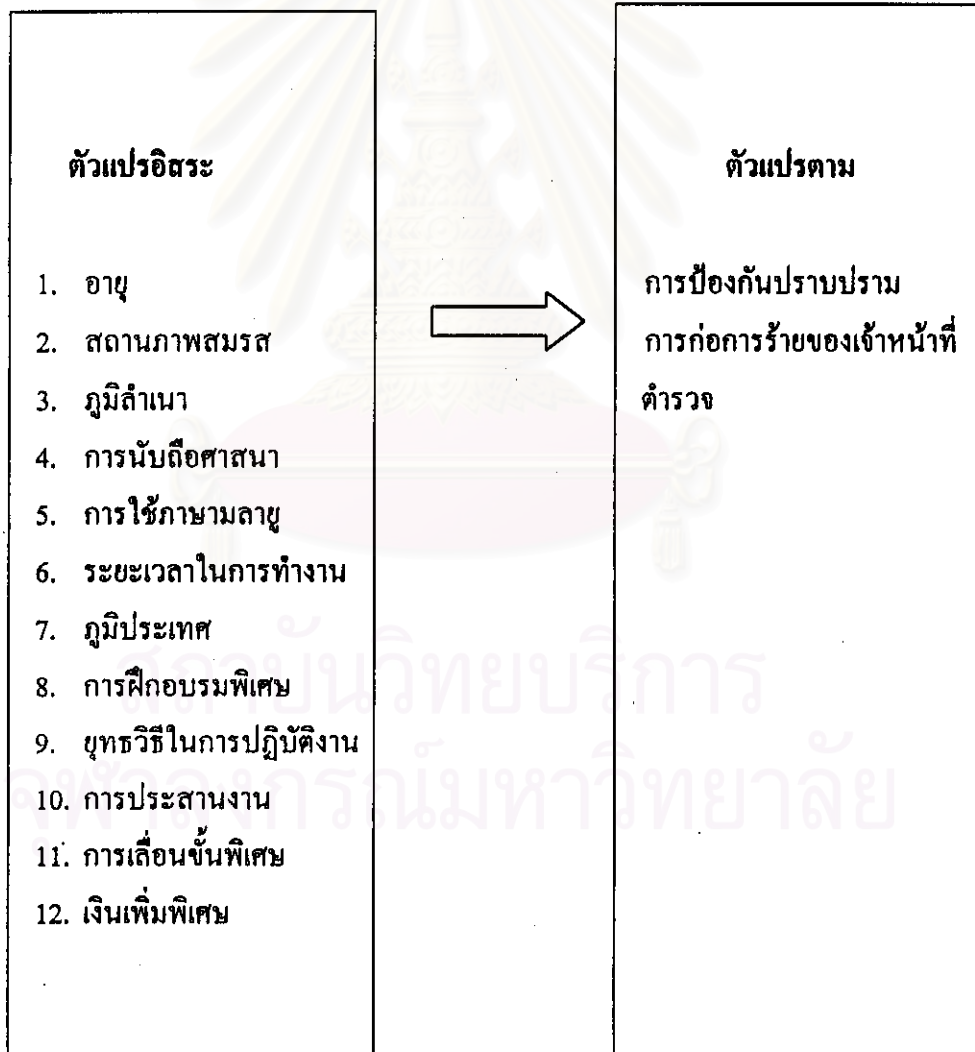
5. กรอบแนวคิดที่ใช้ในการวิจัย

ตัวแปรที่ทำการศึกษาวิจัย

สำหรับตัวแปรที่ทำการศึกษา มี 2 กลุ่มคือ

ตัวแปรอิสระ ได้แก่ อายุ สถานภาพสมรส ภูมิลำเนา การนับถือศาสนา การใช้ภาษามลายู ระยะเวลาในการทำงาน ภูมิภาค การฝึกอบรมพิเศษ ยุทธวิธีในการปฏิบัติงาน การประสานงาน การเลื่อนขั้นเงินเดือนพิเศษ เงินเพิ่มพิเศษ

ตัวแปรตาม ได้แก่ การป้องกันปราบปรามการก่อการร้ายของเจ้าหน้าที่ตำรวจ
กรอบแนวความคิดในการวิจัยมีดังนี้

6. สมมติฐานการวิจัย

1. เจ้าหน้าที่ตำรวจที่มีอายุน้อย ปฏิบัติหน้าที่ได้ดีกว่าเจ้าหน้าที่ตำรวจที่มีอายุมาก
2. เจ้าหน้าที่ตำรวจที่มีสถานภาพโสด ปฏิบัติหน้าที่ได้ดีกว่าเจ้าหน้าที่ตำรวจที่สมรสแล้ว
3. เจ้าหน้าที่ตำรวจที่มีภูมิลำเนาอยู่ในพื้นที่จังหวัดยะลา ปัตตานี และนราธิวาส ปฏิบัติหน้าที่ได้ดีกว่าเจ้าหน้าที่ตำรวจที่มีภูมิลำเนาที่อื่น
4. เจ้าหน้าที่ตำรวจที่นับถือศาสนาอิสลาม ปฏิบัติหน้าที่ได้ดีกว่าเจ้าหน้าที่ตำรวจที่นับถือศาสนาอื่น
5. เจ้าหน้าที่ตำรวจที่สามารถใช้ภาษามลายูได้ดี ปฏิบัติหน้าที่ได้ดีกว่าเจ้าหน้าที่ตำรวจที่ใช้ภาษามลายูไม่ได้
6. เจ้าหน้าที่ตำรวจที่มีระยะเวลาในการทำงานด้านการป้องกันปราบปรามการก่อการร้ายในพื้นที่นาน ปฏิบัติหน้าที่ได้ดีกว่าเจ้าหน้าที่ตำรวจที่มีระยะเวลาในการทำงานด้านการป้องกันปราบปรามการก่อการร้ายน้อย
7. ภูมิภาคที่คิดแนวชายแดน ป้องกันปราบปรามการก่อการร้ายยากกว่า ภูมิภาคที่ไม่คิดแนวชายแดน
8. เจ้าหน้าที่ตำรวจที่ได้รับการฝึกอบรมหลักสูตรพิเศษในการปราบปรามการก่อการร้าย ปฏิบัติหน้าที่ได้ดีกว่าเจ้าหน้าที่ตำรวจที่ไม่ได้รับการฝึกอบรมหลักสูตรพิเศษในการป้องกันปราบปรามการก่อการร้าย
9. เจ้าหน้าที่ตำรวจที่ใช้ยุทธวิธีในการป้องกันปราบปรามการก่อการร้ายโดยเน้นมวลชนสัมพันธ์นำการใช้กำลัง ปฏิบัติหน้าที่ได้ดีกว่าเจ้าหน้าที่ตำรวจที่ใช้ยุทธวิธีในการป้องกันปราบปรามการก่อการร้ายโดยเน้นการใช้กำลังนำการใช้มวลชนสัมพันธ์

10. เจ้าหน้าที่ตำรวจที่มีการประสานงานกับหน่วยราชการอื่น ปฏิบัติหน้าที่ได้ดีกว่าเจ้าหน้าที่ตำรวจที่ไม่มีการประสานงานกับหน่วยราชการอื่น
11. เจ้าหน้าที่ตำรวจที่เคยได้รับการเลื่อนขั้นพิเศษ ปฏิบัติหน้าที่ได้ดีกว่าเจ้าหน้าที่ตำรวจที่ไม่เคยได้รับการเลื่อนขั้นพิเศษ
12. เจ้าหน้าที่ตำรวจที่ได้รับเบี้ยเลี้ยงเงินเพิ่มพิเศษ ปฏิบัติหน้าที่ได้ดีกว่าเจ้าหน้าที่ตำรวจที่ไม่ได้รับเงินเพิ่มพิเศษ

7. นิยามศัพท์เฉพาะในการวิจัย

การก่อการร้าย	หมายถึง การก่อวินาศกรรม ลักพาตัวเรียกค่าไถ่ เรียกค่าคุ้มครอง และการทำร้ายหรือสังหารเจ้าหน้าที่ของรัฐ โดยขบวนการโจรต่าง ๆ
เจ้าหน้าที่ตำรวจ	หมายถึง เจ้าหน้าที่ตำรวจทั้งสัญญาบัตรและประทวนที่สังกัดตำรวจภูธรและตำรวจตระเวนชายแดนที่ปฏิบัติหน้าที่ด้านการป้องกันปราบปรามการก่อการร้ายในพื้นที่จังหวัดยะลา ปัตตานีและนราธิวาส
การป้องกัน	หมายถึง การใช้มาตรการทั้งปวงที่อาศัยอำนาจของกฎหมาย เพื่อป้องกันมิให้มีการกระทำผิดต่อกฎหมาย และเพื่อมิให้เกิดเหตุร้ายขึ้นจากการกระทำใด ๆ ที่เป็นการฝ่าฝืนกฎหมายของรัฐ
การปราบปราม	หมายถึง การใช้มาตรการทั้งปวง ที่อาศัยอำนาจของกฎหมายระงับ และจับกุมผู้กระทำผิดมาลงโทษตามกฎหมาย
PULO.	หมายถึง Pattani United Liberation Organization
BRN.	หมายถึง Barisan Revolution National
มวลชนสัมพันธ์	หมายถึง การเข้ากับชาวบ้าน หรือสื่อมวลชนต่าง ๆ ในพื้นที่ได้อย่างไม่มีปัญหา โดยแบ่งออกเป็นเจ้าหน้าที่ตำรวจที่ใช้มวลชนสัมพันธ์ในการ

ป้องกันปราบปรามการก่อการร้าย กับ เจ้าหน้าที่ตำรวจที่ไม่ใช้มวชน
สัมพันธ์ในการป้องกันปราบปรามการก่อการร้าย

อิสลาม	หมายถึง สันติ การยอมรับนอบน้อมตัวเอง ศาสนาอิสลาม เป็นศาสนา ที่ละเอียดอ่อน นอกจากจะกล่าวถึงปรัชญาแห่งชีวิตและศีลธรรมอันดีงาม แล้ว ยังได้ครอบคลุมถึงการดำเนินชีวิตประจำวันอยู่ด้วย ศาสนาอิสลาม จึงมีอิทธิพลต่อการดำเนินชีวิตของผู้ที่นับถือศาสนาอิสลามเป็นอย่างมาก
ศาสนาอิสลาม	หมายถึง ศาสนาที่นับถือพระเจ้าองค์เดียว โดยมีพระมะหะหมัดและ กาหลิบเป็นผู้ปกป้องศาสนาและเป็นผู้นำ แบ่งเป็นนิกายซุนหนี่ และ นิกายชีอิต
อายุ	หมายถึง เวลาที่ดำรงอยู่ เวลาชั่วชีวิต - อายุน้อย หมายถึง เจ้าหน้าที่ตำรวจที่มีอายุ 35 ปี ลงมา - อายุมาก หมายถึง เจ้าหน้าที่ตำรวจที่มีอายุ 35 ปี ขึ้นไป
สถานภาพสมรส	หมายถึง สถานภาพฐานะของชายหรือหญิงที่บอกสภาพของตนเองว่าเป็น โสด สมรส หรือหย่าตามกฎหมาย หรืออยู่กินฉันสามีภรรยา จะมีบุตร หรือไม่ก็ได้
ภูมิลำเนา	หมายถึง ภูมิลำเนาที่เกิดและเติบโต - เจ้าหน้าที่ตำรวจที่มีภูมิลำเนาอยู่ในพื้นที่จังหวัดยะลา ปัตตานี และ นราธิวาส หมายถึง เจ้าหน้าที่ตำรวจที่เกิดและเติบโตในจังหวัด ยะลา ปัตตานี นราธิวาส - เจ้าหน้าที่ตำรวจที่มีภูมิลำเนาอยู่ในจังหวัดอื่น หมายถึง เจ้าหน้าที่ ตำรวจที่ไม่ได้เกิดและเติบโตในจังหวัดยะลา ปัตตานี และ นราธิวาส
การใช้ภาษามลายู	ภาษามลายู หมายถึง ภาษาท้องถิ่นที่ชาวมุสลิมในพื้นที่จังหวัดยะลา ปัตตานี และนราธิวาสใช้ในการสื่อสารกัน

- การใช้ภาษามลายูได้ดี หมายถึง เจ้าหน้าที่ตำรวจผู้ปฏิบัติหน้าที่สามารถที่ใช้ภาษามลายูในการฟัง พูด อ่าน และเขียน ได้ดี
- การใช้ภาษามลายูไม่ได้ หมายถึง เจ้าหน้าที่ตำรวจที่ไม่สามารถใช้ภาษามลายูในการฟัง พูด อ่าน และเขียน ได้

ระยะเวลาในการทำงาน หมายถึง ระยะเวลาที่เจ้าหน้าที่ตำรวจที่เคยปฏิบัติงานการป้องกันปราบปรามการก่อการร้ายเป็นหลัก โดยแบ่งออกเป็น

- ระยะเวลาในการทำงานนาน หมายถึง ระยะเวลาที่เจ้าหน้าที่ตำรวจปฏิบัติหน้าที่ในการป้องกันปราบปรามการก่อการร้ายนานกว่า 7 ปีขึ้นไป
- ระยะเวลาในการทำงานน้อย หมายถึง ระยะเวลาที่เจ้าหน้าที่ตำรวจปฏิบัติหน้าที่ในการป้องกันปราบปรามการก่อการร้ายน้อยกว่า 7 ปีลงมา

ภูมิประเทศ

หมายถึง ลักษณะภูมิประเทศทางธรรมชาติของพื้นที่ที่เจ้าหน้าที่ตำรวจปฏิบัติ แบ่งออกเป็นภูมิประเทศที่ติดแนวชายแดนประเทศมาเลเซีย กับภูมิประเทศที่ไม่ติดแนวชายแดน ของประเทศมาเลเซีย

การฝึกอบรมหลักสูตรพิเศษ หมายถึง การฝึกอบรมหลักสูตรพิเศษในการป้องกันปราบปรามให้แก่เจ้าหน้าที่ตำรวจนอกเหนือจากที่ได้รับการฝึกอบรมในขณะที่เป็นนักเรียนตำรวจ เช่น การฝึกการต่อต้านการก่อการร้ายสากล การฝึกหลักสูตรต่อสู้ปราบปรามการก่อความไม่สงบภายใน แบ่งออกเป็น

- เจ้าหน้าที่ตำรวจที่เคยผ่านการฝึกอบรมหลักสูตรพิเศษในการป้องกันปราบปรามการก่อการร้าย หมายถึง เจ้าหน้าที่ตำรวจที่เคยได้รับการฝึกอบรมหลักสูตรพิเศษ เช่น หลักสูตรต่อสู้ปราบปรามการก่อความไม่สงบภายใน หรือ หลักสูตรการต่อต้านการก่อการร้ายสากล เป็นต้น
- เจ้าหน้าที่ตำรวจที่ไม่เคยผ่านการฝึกอบรมหลักสูตรพิเศษในการป้องกันปราบปรามการก่อการร้าย หมายถึง เจ้าหน้าที่ตำรวจที่ไม่เคยได้รับการฝึกอบรมหลักสูตรพิเศษ เช่น หลักสูตรต่อสู้ปราบปรามการก่อความไม่สงบภายใน หรือ หลักสูตรการต่อต้านการก่อการร้ายสากล เป็นต้น

- ยุทธวิธีในการป้องกันปราบปรามการก่อการร้าย หมายถึง วิธีที่ใช้ในปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่
ตำรวจในการป้องกันปราบปรามการก่อการร้าย โดยแบ่งออกเป็น
- เจ้าหน้าที่ตำรวจที่ใช้ยุทธวิธีในการปฏิบัติงานโดยเน้นการใช้มวลชนสัมพันธ์นำการใช้กำลังในการป้องกันปราบปรามการก่อการร้าย
  - เจ้าหน้าที่ตำรวจที่ใช้ยุทธวิธีในการปฏิบัติงานโดยเน้นการใช้กำลังนำการใช้มวลชนสัมพันธ์ในการป้องกันปราบปรามการก่อการร้าย
- ยุทธวิธีใช้กำลัง หมายถึง การป้องกันปราบปรามการก่อการร้ายของเจ้าหน้าที่ตำรวจ
โดยใช้การปฏิบัติการด้วยอาวุธยุทธโปกรณ์ต่าง ๆ เช่น อาวุธสงคราม
รถยนต์หุ้มเกราะ เป็นต้น
- การประสานงาน หมายถึง การที่สามารถให้ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับงานดังกล่าวสามารถ
ทำงานร่วมกันได้อย่างมีประสิทธิภาพโดยไม่ขัดแย้งกัน โดยแบ่งออกเป็น
- เจ้าหน้าที่ตำรวจที่มีการประสานงานกับหน่วยราชการอื่นในการ
ป้องกันปราบปรามการก่อการร้าย
  - เจ้าหน้าที่ตำรวจที่ไม่มีการประสานงานกับหน่วยงานอื่นในการป้องกัน
ปราบปรามการก่อการร้าย
- การทำงานเสี่ยงภัย หมายถึง การทำงานอยู่ในพื้นที่ที่มีการก่อการร้าย หรือ เคยมีการก่อ
การร้าย โดยแบ่งออกเป็น
- เจ้าหน้าที่ตำรวจที่สมัครใจที่จะทำงานในพื้นที่ที่มีการก่อการร้าย
  - เจ้าหน้าที่ตำรวจที่ไม่สมัครใจที่จะทำงานในพื้นที่ที่มีการก่อการร้าย
- เลื่อนขั้นพิเศษ หมายถึง การได้รับการเลื่อนขั้นเงินเดือนมากกว่า 1 ขั้นขึ้นไป โดย
แบ่งออกเป็น
- เจ้าหน้าที่ตำรวจที่เคยได้รับการเลื่อนขั้นเงินเดือนมากกว่า 1 ขั้น
ขึ้นไป
  - เจ้าหน้าที่ตำรวจที่ไม่เคยได้รับการเลื่อนขั้นเงินเดือนมากกว่า 1 ขั้น
ขึ้นไป

เงินเพิ่มพิเศษ

หมายถึง เงินที่ได้รับเพิ่มนอกจากเงินเดือน เช่น เงินเบี้ยเลี้ยง หรือ เงินค่าเลี้ยงชีพ โดยแบ่งออกเป็น

- เจ้าหน้าที่ตำรวจที่ได้รับเงินเพิ่มพิเศษ
- เจ้าหน้าที่ตำรวจที่ไม่ได้รับเงินเพิ่มพิเศษ

การป้องกันปราบปรามการก่อการร้าย หมายถึง การที่สามารถจับกุมผู้ก่อการร้ายในการก่อการร้าย 5 ประเภท คือ การลอบวางระเบิด การเรียกค่าคุ้มครอง การลอบวางเพลิง การลักพาตัวเรียกค่าไถ่ และการลอบทำร้ายเจ้าหน้าที่รัฐ ได้

- การป้องกันปราบปรามการก่อการร้ายได้ผล หมายถึง การเก็บกู้วัตถุระเบิด และการจับกุมผู้ก่อการร้ายในคดีเรียกค่าคุ้มครอง ลอบวางเพลิง การลักพาตัวเรียกค่าไถ่ และการลอบทำร้ายเจ้าหน้าที่รัฐ ได้มากกว่าร้อยละ 50
- การป้องกันปราบปรามการก่อการร้ายไม่ได้ผล หมายถึง การเก็บกู้วัตถุระเบิด และการจับกุมผู้ก่อการร้ายในคดีเรียกค่าคุ้มครอง ลอบวางเพลิง การลักพาตัวเรียกค่าไถ่ และการลอบทำร้ายเจ้าหน้าที่รัฐ ได้น้อยกว่าร้อยละ 50
- ได้ดีกว่า หมายถึง การป้องกันปราบปรามการก่อการร้ายได้ร้อยละ 50 ขึ้นไป
- ยากกว่า หมายถึง ความเห็นของเจ้าหน้าที่ตำรวจที่มีต่อความยากลำบากของเจ้าหน้าที่ตำรวจในการป้องกันปราบปรามการก่อการร้ายในพื้นที่ที่ติดแนวชายแดน

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย